

Ikt. sz.: IV.71-47/2018.

ZALAEGERSZEGI LANDORHEGYI ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2018.

TARTALOMJEGYZÉK

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK.....	3
1. BEVEZETÉS.....	4
1.1. Helyzetelemzés.....	4
1.2. Az óvoda szervezeti felépítése.....	4
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT.....	5
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	5
3.1. Gyermekkép.....	5
3.2. Óvodakép.....	6
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	7
4.1. Személyi feltételek.....	7
4.2. Tárgyi-dologi feltételek.....	7
4.3. Az óvodai élet megszervezése.....	8
4.4. Kapcsolataink.....	9
5. A DOKUMENTÁLÁS HELYI FORMÁI, ELLENŐRZÉS.....	10
5.1. Kötelezően használt tanügyi dokumentumok.....	10
5.2. A naplővezetés követelményei.....	13
5.3. A pedagógiai munka tervezése, ellenőrzése, értékelése.....	13
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	15
6.1. Pedagógiai Program.....	15
6.2. Egészséges életmód.....	15
6.3. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	18
6.4. Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.....	20
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	21
7.1. A játék.....	21
7.2. Verselés, mesélés.....	23
7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	24
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	27
7.5. Mozgás.....	28
7.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	30
7.7. Munka jellegű tevékenységek.....	32
7.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	34
8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	35
8.1. Fogalomtár/Értelmezés:.....	35
8.2. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek.....	36
8.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek hátrányt csökkentő nevelése.....	40
9. GYERMEKVÉDELMI TERV.....	41
9.1. Veszélyeztetettség.....	42
9.2. Hátrányos helyzet.....	42
9.3. Óvónői kötelezettségek:.....	43
10. TÖRVÉNYEK JOGI ALAPJA ÉS HATÁLYA.....	43
TÁJÉKOZTATÓ.....	60
ÉRTÉKELÉSÉHEZ.....	60

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

Irányító és felügyeleti szerve: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
Az intézmény neve: Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda
Címe: Zalaegerszeg, Úrhajós utca 2.
OM azonosító: 037 357
Szakágazat száma: 851 020
Törzsszáma: 434980219
Típusa: Óvoda

Szervezeti egység székhelye Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda
Zalaegerszeg, Úrhajós utca 2.

Tagintézményei: Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda
Kodály Zoltán utcai Tagóvodája
Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda
Landorhegyi úti Tagóvodája

Telephelyek: Zalaegerszeg, Toposháza út 6.
Zalaegerszeg, Kodály Zoltán utca 15.
Zalaegerszeg, Landorhegyi út 15/A.

Illetékessége, működési köre: A fenntartó által kijelölt körzet, továbbá ellátja azoknak a gyerekeknek a nevelését, gondozását, akik a szülők szabad intézményválasztási joga alapján az óvodába felvételt nyertek.

Az intézmény jogállása: Az intézmény önálló jogi személy, önállóan működő költségvetési szerv, bérigazgatási jogkörrel, teljes szakmai önállósággal. A költségvetési szervgazdálkodási tevékenységeit a Zalaegerszegi Gazdasági Ellátó Szervezet látja el. Az intézmény élén Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése által kinevezett intézményvezető áll, aki az intézmény dolgozóinak tekintetében munkáltatói jogokkal rendelkezik.

Alapítója, jogutódja és az Alapító Okirat gyakorlója:
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata

Az alapító és a fenntartó, a működtető neve és székhelye:
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata
8900 Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 17-19.

Alapítás éve: 1996.
Alapító okirat száma: 707-6/2018.

Hatályos: A Zalaegerszegi Landorhegyi Óvodában.
Hatálybalépés ideje: 2018. szeptember 1.

1. BEVEZETÉS

1.1. Helyzetelemzés

Intézményünk, a Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda, tagóvodákat egyesítő köznevelési intézmény. Óvodáink Zalaegerszeg legrégebbi lakótelepén, a Landorhegyen, zöldövezetben helyezkednek el, kivétel a Bazitai Óvoda falusias jellegével.

A Kodály Z. utcai Tagóvoda 1978, a Landorhegyi úti Tagóvoda 1965, az Úrhajós utcai Óvoda 1969 szeptemberében nyitotta meg kapuit.

Az óvoda a közvetlen lakókörnyezetében élő családok gyermekeinek kínál színvonalas, egyenlő esélyű, esetenként hátránycsökkentő óvodai nevelést.

Az óvoda három tagintézményből áll, 17 óvodai csoporttal rendelkezik, az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszámot a mindenkor érvényben lévő alapító okirat tartalmazza.

Jelenleg 452 gyermek nevelésére alkalmas.

A családi háttér nagyon eltérő képet mutat, magán hordozza a lakótelepi életforma sajátosságait: mozgás-, és élményszegény életmód, változó értékrend. Körzetünkbe tartozik a Gyermekotthon és a Családok Átmeneti Otthona.

A szülők jelentős része egzisztenciális gondokkal küzd, vagy az ország más részéből a jobb életkörülmények, illetve munkahely reményében költöző, utazó családok.

A változatos családi háttér és a gazdasági nehézségek ellenére a szülők közössége szerepet vállal a nevelőtársi viszonyban, támogatják az óvoda Pedagógiai Programjának megvalósítását, értékrendünk közvetítését.

A szülők az óvodai nevelés során fontosabbnak tartják:

- a szeretetteljes bánásmódot,
- a gyermeki magatartás formálását,
- a gyermekek igényes gondozását,
- a befogadás gyermekközpontú rendszerét,
- játszanak és mozogjanak sokat lehetőség szerint a szabad levegőn,
- szervezzenek ünnepekhez kötődő játszóházat,
- a gyermekek felkészítése az iskolai életre.

Óvodapedagógiai munkánk olyan értékeken alapszik, melyben valljuk, hogy a gyermekkor nem csupán a felnőtt élet előkészítője, hanem sajátos tartalommal megtöltött és megélt, önálló életszakasz.

Tiszteletben tartjuk, érvényesítjük a szülői és gyermeki jogokat, a gyermekek védelmét.

Olyan személyiségeket szeretnénk nevelni, akik képesek lesznek a változó világban újabb ismeretek megszerzésére és alkalmazására.

1.2. Az óvoda szervezeti felépítése

Az óvoda vezetője az intézményvezető, az irányítási munkában segítői az intézményvezető-helyettesek és a tagóvoda vezetők. Közvetlen munkatársuk az óvodatitkár.

Az intézményben munkaközösségek segítik az elméleti és gyakorlati egységét, a pedagógiai program megvalósítását, hatékony fenntarthatóságát, az innovatív törekvéseket.

Az intézményben működő munkaközösségek pedig a tagóvodák azonos érdeklődésű pedagógusait koordinálják.

Az óvodás gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követését az Intézményértékelő csoport koordinálja.

Évente több alkalommal közös, illetve tagóvodánként munkaértekezletet tartunk, amelyen az aktuális szakmai problémákat, pedagógiai kultúránkat erősítő és megújító elveket, módszereket megvitatjuk.

Az intézményben Közalkalmazotti Tanács, Szülői Szervezet működik. A szülők jogaik érvényesítésére, kötelességük teljesítésére és az óvoda működési feltételeinek segítésére szülői szervezetet működtetnek.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Ha a gyerekek hitelesen élnek, megtanulják mit jelent szeretni.

Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek, megtanulják megkeresni a szeretetet a világban."

/D. L. Holtz/

Intézményünk a Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda, nevelési intézmény. A szülői házzal együttműködve - nevelőtársi kapcsolatban- neveljük a ránk bízott gyermekeket. Azon vagyunk, hogy óvodásaink 3. életévüktől az iskolába lépésig sokoldalúan, harmonikusan fejlődjenek az általunk nyújtott derűs, biztonságos, szeretetteljes légkörben.

A gyermeki személyiség kibontakozását játékos tevékenységek sokszínűségével valósítjuk meg, figyelembe véve az egyéni és életkori sajátosságokat, s az eltérő fejlődési ütemet.

Fontosnak tartjuk a teljes körű egészségfejlesztés, környezettudatos életvitel alakítását, a néphagyományok megismerését. Életben tartjuk, ápoljuk szűkebb hazánk, a göcseji tájegység kulturális értékeit.

A nevelőmunka színvonalát az óvodapedagógusok rendszeres továbbképzésével és önképzésével gazdagítjuk.

Nyitottak, elkötelezettek vagyunk az inkluzív pedagógia alkalmazására.

Hisszük és valljuk, hogy óvodásaink a családi és óvodai nevelés eredményeként az óvodáskor végére, - mind testileg, mind lelkileg, érzelmileg és szociálisan is - érettek lesznek az iskolai évek megkezdéséhez.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

3.1. Gyermekkép

"A gyermek, fejlődő személyiség, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg."

/ÓNOAP/

Célunk:

- Óvodásaink rendelkezzenek pozitív énképpel, őrizzék meg kíváncsiságukat.
- Akarjanak mindig többet tudni, felfedezni, a világot megismerni.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatása, egyenlő esély biztosítása, szükség szerint a meglévő hátrányok csökkentése.
- Magas színvonalú és szeretetteljes nevelői légkör kialakítása.
- A gyermekek ismereteiket alkotó módon tudják alkalmazni.
- Problémamegoldó gondolkodásuk erősítése.
- Változatos élethelyzet megélése során szerezzenek egyre több tapasztalatot.
- Kellő időt szánunk az ismeretek rendszerezésére, gyakorlására.
- Tudjanak kommunikálni, természetes közlési vágyuk maradjon meg.
- Együttműködések alkalmával képesek legyenek alkalmazkodni, egészséges önérvényesítés alakuljon ki a gyermekekben.
- Érvényesüljön a társadalmi egyenlőség, ismerjék meg a különbözőség fogalmát.
- Ismerjék és ápolják a magyar néphagyományokat, ezen belül a zalai-göcseji népszokásokat.
- Legyenek büszkék magyarságukra, erősödjön hazaszeretetük.
- Szeressék és védjék a természetet, alapozódjon meg a környezettudatos magatartás.
- Legyenek toleránsak, elfogadóak, törekedjenek a problémák önálló megoldására.
- A boldog gyermekkor megteremtésének eredményeként, érezzék jól magukat a világban, magabiztosan, félelem nélkül éljenek.

3.2. Óvodakép

Nevelőmunkánkat a Pedagógiai Program alapértékeire építjük, azokra a normákra, elkötelezésekre, hagyományokra, ami bevált, jól működik az óvodánkban.

Lehetőségeinket és képességeinket felmérve mindig valami tökéletesebbre törekszünk, hogy új lendületet adhassunk óvodai munkánknak.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Továbbra is olyan óvoda szeretnénk lenni, ahol jól felkészült, fejlődésre és összehangolt munkára képes, tanulni vágyó pedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak szervezik, a gyermekek óvodai életét.

Szem előtt tartjuk a gyermekközpontúságot, mely számunkra a gyermek képességeinek megismerését és fejlődésük elősegítését jelenti barátságos, szeretetteljes légkörben. Elkötelezettek vagyunk az azonos értékrend, hátránycsökkentő nevelői attitűd érvényesítésében. Biztosítjuk a gyermeki jogok és az alapvető szabadság védelmét.

Szeretnénk, ha minden gyermekünk olyan óvodai közösségben nevelkedne, ahol bimbózó érzelmi, tudati és szociális fejlődésének kibontakozásához minden feltétel adott.

„Hozzon a gyermeknek mindenki, amit tud, játékot, zenét, örömet.”

(Kodály Zoltán)

Ebből eredő feladataink:

- Befogadó, szeretetteljes, támogató, biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkör megteremtése, fenntartása.
- Teljes körű egészségfejlesztés.

- Az anyanyelvi nevelésre való fokozott odafigyelés.
- A haza szeretetére, védelmére nevelés.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása, integráció, szükség esetén hátránycsökkentés (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek).
- Környezettudatos életvitel.

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

4.1. Személyi feltételek

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára.

Az intézményi feladatellátáshoz a törvényben előírt személyi feltételek biztosítottak.

Az óvodai alapellátást az óvodapedagógusok, a nevelőmunkát segítő alkalmazottak, és az egyéb alkalmazottak látják el változó munkarenddel, a munkaköri leírások és az óvodavezetői utasítások szerint. A Tagóvodák, a Bazitai csoport kivételével, rendelkeznek karbantartóval. Az óvodai élet szervezői az óvodapedagógusok, akik felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Az óvodapedagógusok munkáját az óvodai élet minden területén szakképzett dajkák, pedagógiai asszisztensek, speciális szakemberek és egyéb nem pedagógus alkalmazottak segítik. Összehangolt munkájuk biztosítja az óvodai nevelés eredményességét. A működéshez a személyi feltételek optimálisak:

<i>Intézményvezető</i>	<i>1 fő</i>
<i>Intézményvezető helyettes</i>	<i>2 fő</i>
<i>Tagóvoda vezető</i>	<i>3 fő</i>
<i>Óvodapedagógus</i>	<i>30 fő</i>
<i>Pedagógiai asszisztens</i>	<i>4 fő</i>
<i>Óvodatitkár</i>	<i>1 fő</i>
<i>Dajka</i>	<i>17 fő</i>
<i>Konyhai dolgozó</i>	<i>6.5 fő</i>
<i>Karbantartó</i>	<i>2,5 fő</i>
Összesen:	67 fő

A nevelőtestület korábbi és jelenlegi eredményei, szakmai felkészültsége, elhivatottsága, megújulási képessége garancia arra, hogy az óvodába járó gyermekek sokoldalúan, harmonikusan fejlődjenek az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben. Óvodánk vezetői, pedagógusai, munkatársai magas szakmai képzettséggel rendelkeznek, nyitottak a pozitív változásokra, felkészültségüket folyamatosan fejlesztik.

Évről évre növekszik a másoddiplomával rendelkező óvodapedagógusok száma.

4.2. Tárgyi-dologi feltételek

Az óvoda sajátosságából adódik, hogy nevelőmunkánk négy különálló intézményben valósul meg. Épületeink 45-50 év közöttiek, melyek folyamatosan felújításra, korszerűsítésre szorulnak.

Intézményünkben a nevelőmunka 17 csoportszobában történik, amelyek a gyermekek életterének színhelyei. Itt valósul meg a játék, a fejlesztő tevékenység, az étkezés és a pihenés.

A csoportszobákon kívül az épületekben az alábbi fontos helyiségek találhatók: öltözők, mosdók, WC, tornaszoba, elkülönítő szoba, tálaló- vagy melegítőkonyha, mosókonyha, vasalóhelyiség, óvónői szoba. Csoportszobáink tágasak, világosak, berendezési tárgyai bútorai megfelelő méretűek, igazodnak a gyermekek változó testméretéhez. Biztosítják a gyermekek változatos játék és mozgás tevékenységeihez az optimális életteret. Gondot fordítunk a berendezési tárgyak épségére és biztonságos elhelyezésére. A használat során amortizálódnak, cseréjükről folyamatosan gondoskodunk.

A logopédiai fejlesztőszobák korszerű egyéni fejlesztési eszközökkel rendelkeznek. Az öltözőhelyiségek megfelelőek, az öltözőszekrényes megoldás mindenhol biztosított. A mosdóhelyiségek többsége felújításra, korszerűsítésre szorul. A gyermekek testi képességeinek kibontakozását segítik a változatos, fejlesztő eszközökkel felszerelt tornaszobák, ahol gazdag mozgáslehetőségre, mozgásélmények átélésére nyílik lehetőség. A tagóvodák jó udvari adottsággal rendelkeznek. A füves, fás, helyenként szilárd burkolatú udvarrészek lehetőséget adnak változatos játék és mozgástevékenységre, növényápolásra, állatok (madarak, bogarak) megfigyelésére, gondozására. Valamennyi tagóvoda színes, többfunkciós, szabványnak megfelelő udvari játékokkal rendelkezik.

Mind a pedagógiai, mind a gyermekkönyvtári állományunkat folyamatosan bővítjük. Óvodáink korszerű audiovizuális infokommunikációs eszközökkel rendelkeznek.

Felszereltségünk megfelel a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszköz és felszerelés jegyzék előírásának. A szakmai színvonal fenntarthatóságához szükséges korszerű eszközök beszerzése folyamatosan történik.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

Nevelésünket a Pedagógiai Program alapján valósítjuk meg.

Óvodánk alaptevékenységét *csoportkeretek* között végzi. A csoportok kialakítását a helyi adottságok, szokások, igények befolyásolják, ez nevelési évenként változhat a szükség és a lehetőség figyelembe vételével. Az óvodában a nevelőmunkát felsőfokú óvodapedagógus végzettséggel rendelkező alkalmazottak látják el. A gondozási - nevelési feladatok ellátását pedagógiai asszisztensek, szakképzett dajkák segítik. Az óvodai csoportok száma: 17.

Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. A napirend kialakítási elvei alkalmazkodnak az évszakhoz, a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez. Csak az étkezés és a pihenés ideje állandó. A napi és heti rend működtetése során biztosítjuk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását, előtérbe helyezve a játék kitüntetett szerepét. Az egész napi nevelés folyamatában támogatjuk a gyermek szabad tevékenységválasztását.

Napirendünk szeptember 01-től május 31-ig

Idő	Tevékenységek	Óvodapedagógus feladata	Dajka feladata
06,45-től	Játék, szabadon választott tevékenység, egészségfejlesztés, folyamatos reggeli, tízórai, tanulás: irányított és mindennapos mozgásos tevékenység, mese, séta, udvari játék	Szabad játék feltételeinek biztosítása, egyéni fejlesztés, táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés szokásainak alakítása, akadálymentes, biztonságos tér kialakítása	Gondozási feladatok segítése a gyermekek szükséglete, fejlettsége szerint, tárgyi feltételek biztosítása
11.30-tól	Munka jellegű egyéni megbízások, naposság, egészségfejlesztés, étkezés, egészségügyi szokások gyakorlása, pihenés egyéni szükségletek szerint	Az étkezés megszervezése, irányítása, a kulturált étkezés szokásainak megfelelően, a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése	Gondozási feladatok ellátása a gyermekek körül, tárgyi feltételek biztosítása
13,00-17,00	Uzsonna, játék, egyéb tevékenységek hazamenetelig	Egyéni fejlesztés, szabad játék feltételeinek biztosítása	Gondozási feladatok ellátása

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszak /június 1-től augusztus 31-ig/ tartalmaz, a gyermeki szükségletet figyelembe vevő, gondosan megtervezett legyen.

4.4. Kapcsolataink

4.4.1. A szülői ház és az óvoda kapcsolata

Nevelőtestületünk vallja, hogy az együttnevelés alapja, az óvoda-család közötti szoros együttműködés, annak érdekében, hogy a gyerekeket a nekik legmegfelelőbb pedagógiai módszerekkel és az inkluzív pedagógia eszközeivel neveljük. Szükség van a nevelőtársi viszony kialakítására és fenntartására, nyitottságra, őszinteségre. Az együttműködés formái a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják az együttnevelés lehetőségeit. Az intézmény nyitott és kezdeményező. Az együttműködés során adódó probléma, panasz, konfliktus esetén a panaszkezelési szabályzat szerint járunk el.

Kapcsolattartási fórumok a szülőikkel

A kiscsoportosok befogadásának folyamata	<i>Beiratkozások előtt:</i> Bölcsődével folyamatos kapcsolattartás (bábműsor, közös ünnepek szervezése, bölcsőde-óvodatalogatás, konzultáció) <i>Beiratkozás után:</i> Intézmény bemutatása, folyamatos, kötött, kötetlen ismerkedések, beszélgetések. Szülős-gyermekes befogadás augusztus utolsó hetében.
Családlátogatások	A család életvitelének, nevelési elveinek, erkölcsi normáinak megismerése.
Szülőértekezletek Szülők Szervezete	Az óvodai nevelés feladatainak és céljainak, dokumentumainak megismertetése (PP, a gyermeki fejlődés folyamatos nyomon követése, SZMSZ, Házirend, Szülői Szervezet Szabályzata...) A nevelő-oktató munka eredményeiről, méréseiről való tájékoztatás. Szülők bevonása az óvodai élet eseményeibe, mindennapjaiba.
Fogadó órák	Az óvodapedagógus, a gyermekekkel kapcsolatos folyamatos tájékoztatás, problémák feltárása, mérési eredmények, módszerek, egyénre szabott megbeszélések fóruma. Szükség szerint, előre megbeszélt időpontban történnek. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésében résztvevő gyógypedagógus lehetőséget biztosít a szülőikkel történő megbeszélésre.
Napi találkozások	Érkezéskor távozáskor a sürgős feladatok, napi problémák rövid megbeszélésére szolgál, egyes szervezési feladatok megoldását segíti.
Az óvodai élet rendezvényei és eseményei	Közös ünnepek egyéb rendezvények, kirándulások szervezése.
A szülők nevelők és a gyermekek óvodán kívüli találkozói	Alapítványi bálók Nyílt szervezésű városi rendezvények
Egyéb	Faliújság, hirdetés, internetes honlap

Szülői kezdeményezésre a délután folyamán tehetség és mozgásfejlesztő tevékenységeket szervezünk lehetőségeinkhez mérten.

4.4.2. Kapcsolattartás partnerintézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az

- I. óvodába lépés előtt,
- II. az óvodai élet során és
- III. az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében.

I. Óvodába lépés előtt

A bölcsődével való kapcsolattartás lényege a gyermekek megismerése, megfelelő információ átadás, a befogadás sokoldalú előkészítése.

II. Óvodai élet során

Az óvodák *fogorvosai* évente végeznek szűrővizsgálatot az intézményekben.

A *védőnőkkel* folyamatosan tartjuk a kapcsolatot.

A *közművelődési intézményekkel* való kapcsolattartás feladata a kulturális és sport rendezvények figyelemmel kísérése. A programok szervesen kapcsolódnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz. Gyermekeinkkel folyamatosan részt veszünk könyvtári foglalkozáson, kiállításokon, báb- és színházi előadáson és egyéb a térség, a város által szervezett rendezvényeken.

Szakmai kapcsolat lehetőségeinek keresése a külföldi magyar nyelvű óvodák között.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, valamint az iskolaérettségi vizsgálat során a *speciális intézmények* segítségét vesszük igénybe:

- Pedagógiai szakszolgálat intézményei
- Gyermejjóléti szolgálat
- Gyermekotthon

III. Az óvodai élet után

Az *iskolák* szemléletének, aktuális feladatainak, módszereinek megismerése érdekében kapcsolatot tartunk a város iskoláival. A nagycsoportosok iskolai beilleszkedése céljából cserelátogatást, rendezvényt szervezünk az intézmények között. Az óvodából iskolába kerülő gyermekekkel nem szakad meg a kapcsolatunk (óralátogatások, rendezvények).

5. A DOKUMENTÁLÁS HELYI FORMÁI, ELLENŐRZÉS

5.1. Kötelezően használt tanügyi dokumentumok

5.1.1. Felvételi, eljegyzési napló

Az óvodába jelentkezett gyermekek nyilvántartására szolgál.

Fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a napló megnyitásának és lezárásának időpontját, az óvodavezető aláírását, az óvoda körbélyegzőjének lenyomatát.

A lezáráskor fel kell tüntetni a felvételre jelentkező, a felvett és a fellebbezés eredményeként felvett gyermekek számát.

Gyermekenként tartalmaznia kell:

- a jelentkezés sorszámát, időpontját,
- a gyermek nevét, születési idejét, helyét, állampolgárságát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja (gondviselője) nevét,
- a kijelölt óvoda megnevezését,
- annak az óvodának a megnevezését, ahová a gyermek jelentkezését még benyújtották,
- részesül-e bölcsődei, vagy óvodai ellátásban,
- a szülő felvétellel, ellátással kapcsolatos igényeit,
- a felvételi elbírálás egyéb szempontjait,
- az óvodavezető javaslatát,
- a felvétellel kapcsolatos döntést, annak időpontját,
- a felvétellel kapcsolatos fellebbezés időpontját és iktatószámát,
- a felvétel időpontját.

Vezetésért felelős: óvodavezető, tagóvoda vezető

5.1.2. Felvételi, mulasztási napló:

A felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásainak vezetésére szolgál. Fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a csoport megnevezését.

Gyermekenként tartalmaznia kell:

- a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodás jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét,
- a felvétel időpontját,
- az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését,
- a szülők napközbeni telefonszámát,
- a megjegyzés rovatot.

Amennyiben az óvoda a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését is ellátja, a megjegyzés rovatban fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját.

A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Naprakész vezetésért felelős: az óvodapedagógus

5.1.3. Csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda Pedagógiai Programja alapján a nevelő munka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a Pedagógiai Program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységeket és azok időtartamát,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként
 - a nevelési feladatokat,
 - a szervezési feladatokat,
 - a tervezett programokat és azok időpontjait,
 - a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: verselés, mesélés, ének, zene, énekes játék, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése,
 - az értékeléseket,
- a hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását.

Feljegyzést a csoport életéről, reflexiót a csoportnaplóban hetente kell rögzíteni, mely során lejegyzésre kerül a tervezéstől eltérő foglalkozások oka, a hét jellemző, vagy rendkívüli eseményei, a megvalósulás értékelése.

Naprakész vezetésért felelős: az óvodapedagógus

5.1.4. Gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció

A gyermekek egyéni lapját a Gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógust, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A gyermekek megismerését, fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését, mérését az 1 sz. függelékben található dokumentumok, mérőlapok szerint végezzük.

Az egyéni fejlődési lapok vezetésének követelményei: adott nevelési évben legalább 3 alkalommal, minimum kettő elmaradást mutató fejlesztendő terület megjelölésével.

Ezt a csoportban dolgozó óvónő párok felváltva, közös megbeszélés alapján végzik.

Feladat:

- Összehasonlító, iránymutató elemzés készítése,
- A folyamatosan nyomon követhető mérési eredmények beépítése a mindennapi munkába.

Naprakész vezetésért felelős: az óvodapedagógus

5.1.5. Óvodai szakvélemény

Az óvodai szakvélemény az óvodának a gyermek iskolaérettségére vonatkozó állásfoglalására szolgáló három példányból álló nyomtatvány.

A tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvéleményen fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét.

A tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény tartalmazza:

- a gyermek nevét, születési helyét és idejét, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét,
- az állásfoglalást arra vonatkozóan, hogy az intézmény
 - a gyermeknek az általános iskola első évfolyamára való felvételét,
 - a gyermek további óvodai nevelését,
 - a gyermek szakértői bizottsági vizsgálatát.
- a szakvélemény kiállításának helyét és idejét, az óvodavezető aláírását,
- a szülőnek a szakvélemény megismerését igazoló aláírását.

A tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény egy példánya az óvodában marad, egy példányát át kell adni a szülőnek. Amennyiben az óvodavezető a gyermek további óvodai nevelésére tesz javaslatot, akkor az egyik példányt meg kell küldeni a gyermek lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjének.

Kitöltésért felelős az óvodapedagógus, hitelesítés óvodavezető, tagóvoda vezető

5.2. A naplóvezetés követelményei

A változásokat áthúzással lehet javítani, kifesteni az adatokat nem szabad. Aláírással, keltezéssel, a papíralapú nyomtatvány esetében körbélyegzővel kell hitelesíteni

A felvételi és előjegyzési napló, a felvételi-mulasztási és a belépési nyilatkozatok adatainak szinkronban kell lennie.

5.3. A pedagógiai munka tervezése, ellenőrzése, értékelése

5.3.1. A pedagógiai tervezési rendszerünk

Éves nevelési terv készítése mindenki számára kötelező, mely tartalmazza a készségek, képességek fejlesztését. A nevelőmunka – fejlesztő munka tervezése, a csoportnaplóban történik, a gyermekek fejlődését egyéni fejlesztési lapokon vezetjük.

Folyamatos vezetésért az óvodapedagógus felelős.

Az egyéni képességekhez igazodva tervezzük a nevelési, balesetvédelmi feladatainkat. Az egészséges életmódra nevelés feladatait egész évre, a többi nevelési területet pedig

negyedévente tervezzük. Nevelési feladataink tervezését a fokozatosság és folyamatosság határozza meg.

A megismerő tevékenység anyaga, feladata, a gyermekek és a csoport képességeihez igazodva kerül kidolgozásra. A megismerő tevékenység feladatainak tervezését tudatosság, fokozatosság, egymásra épülés, komplexitás határozza meg. A heti rend kialakítása az óvodapedagógus feladata /a tornaszoba beosztásának figyelembevételé/.

A gyermekek igényeinek, képességeinek megfelelően a komplex tevékenységek helye és az időkeret is megváltoztatható.

Mindig az óvodapedagógus dönti el, hogy kötetlen vagy kötött tartalmú tevékenységekkel kívánja feladatait megvalósítani.

Tervező munkánk elvei:

- a tudatosság és tervszerűség elve
- a tömör, szakszerű fogalmazás elve
- az óvodapedagógus vezető szerepének elve
- az aktivitás elve
- a közösségi nevelés és egyéni bánásmód elve
- a hátránycsökkentés érvényesítésének elve
- rendszeresség és következetesség elve
- fokozatosság és folyamatosság elve
- a komplexitás elve
- a korszerűség elve
- a felelősség elve

5.3.2. A pedagógiai szakmai munka ellenőrzése, értékelése

Cél: Kiszámítható, tervezhető, folyamatosan nyomon követhető mérés, értékelés rendszerének működtetése.

Az ellenőrzés alapjául a Pedagógiai Program, a munkaterv, ill. a Belső ellenőrzési dokumentáció szolgál. Belső ellenőrzési rendszer átfogja az óvoda egész működési rendszerét. Biztosítja, hogy az ellenőrzés során felmerülő hibák feltárása időben történjen, fokozza a munka hatékonyságát. A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az óvodavezető felel. Ezen túlmenően az intézmény minden dolgozója felelős a maga területén.

A Belső ellenőrzési dokumentáció tartalmazza:

- Belső ellenőrzési-értékelési tervet
- Pedagógiai szakmai munka éves ellenőrzését
- Kompetencia területekre épülő értékelést

Tartalmát tekintve kiterjed a pedagógiai munkára, a gazdálkodásra, a munkáltatásra, a tanügyigazgatásra.

Felelős: Óvodavezető, óvodavezető-helyettes, tagóvodavezető

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

6.1. Pedagógiai Program

*"Szentnek kell tartanuk a gyermek érintetlen lelkét, amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon.
Ha rosszat ültetünk bele, megméltelyezzük egész életére... S ha jó magot ültetünk bele, egész életében
virágzik..." /Kodály Zoltán/*

Ezt a Pedagógiai Programot a *Zalaegerszegi Landorbegyi Óvoda* nevelőtestülete készítette az ÓNOAP alapján. Fontosnak tartjuk:

- az egészséges életmód alakítását,
- az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelést,
- az anyanyelvi-, értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítását.

Figyelembe vettük helyi óvodai nevelésünk megújító törekvéseit, de megőriztük óvodáink pedagógiai hagyományainak értékét is.

A programot a nevelőtestület a módszertani szabadság lehetőségével, innovatív szellemiséggel és munkával valósítja meg. A gyermeki jogok, az alapvető szabadságjogok biztosításával és védelmével egyenlő hozzáférést biztosítunk óvodásainknak.

Pedagógiai Programunk képességfejlesztő anyaga tiszteletben tartja a magyar nevelésügy régi értékeit, a mindenkori gyermeki szükségletet, egyéni fejlettségi szintet.

Meggyőződésünk, hogy a gyermek személyisége komplex, élményszerű tevékenységekkel fejleszhető leghatékonyabban. A különböző sajátosságokat, eltéréseket szem előtt tartva gondot fordítunk az elfogadásra, megértésre, együttnevelésre, hátránycsökkentésre.

Érzelmi biztonságot nyújtó környezetben, differenciált bánásmód hatására jut el saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére minden gyermek. Az elvégzett munka értékelésével biztosítjuk a sikerélményhez jutást, az egészséges önbecsülés megalapozását.

6.2. Egészséges életmód

6.2.1. Nevelési elvek:

- Teljes körű egészségfejlesztésben részesüljenek óvodásaink.
- Mindig szem előtt tartjuk, hogy az egészséges életmódra nevelés tevékenységei közben folytatott beszélgetések elmélyítik a felnőtt-gyermek kapcsolatát, nyitottá teszik őket a kapcsolatteremtésre, megsegítve a gyermek egészségi állapotának, testi fejlődésének kedvező irányú változását.
- Figyelünk arra, hogy minden gyermek a meglévő fejlettségi szintjéről egyéni tempójában haladjon, fejlődjön.

6.2.2. Az egészséges életmódra nevelés feladatai

- A gyermek gondozása, szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

- Az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés, egészségmegőrzés szokásainak alakítása közösen a szülőkkel.
- A teljes körű egészségfejlesztésen belül különböző egészségvédő, betegség megelőző, egészségfejlesztő programok megismerése, lehetőség szerinti alkalmazása.
- Egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Évszakonként megfelelő balesetmegelőző oktatás.
- Az óvó-védő szabályok betartása óvodán belüli és óvodán kívüli tevékenységek, programok során.
- Környezettudatos gondolkodás, magatartás megalapozása.
- Szakemberek bevonása, együttműködve szülővel, óvodapedagógussal.

Kiemelt szerepe van a gondozásnak, mint az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenységének, ahol a kisgyermek olyan szükségleteit elégítjük ki, amelyek elősegítik a növekedést, a fejlődést, a jó közérzetet. Hozzájárul egészségének megőrzéséhez, egészségi állapotának kedvező irányú változásához.

Figyelembe vesszük a növekedés és fejlődés ütemére jellemző egyéni sajátosságokat.

A gondozás színvonalát, hatékonyságát az óvodai környezetünk jelentősen befolyásolja.

Óvodáink udvarát úgy alakítjuk ki, hogy az óvodásaink sokféle tevékenységét szolgálják.

Csoportszobáink berendezésénél figyelembe vesszük, hogy a játék, étkezés, foglalkozás és alvás színtere is e helyiség.

Az óvoda berendezését úgy válogatjuk össze, hogy a gyermekek biztonságát, egészségének óvását és mozgásterének biztosítását szolgálják. Minden évszakban, és a napi tevékenységekhez kapcsolódva, a gyermekek életkorának megfelelő balesetmegelőző beszélgetéseket kezdeményezünk. Kiemelt figyelemmel kezeljük az óvó-védő szabályok betartását és betartatását (partnerek, helyszínek).

Nyitottak vagyunk a már bevált, újszerű, a gyermekek által kedvelt egészségfejlesztő, betegség megelőző programok működtetésére /dohányzást megelőző program, só-szoba, ovi-zsaru program, stb./.

A gyermekmosdókban törekszünk az intimitás feltételeinek megteremtésére. Minden gyermeknek itt van elhelyezve a fogmosáshoz szükséges eszköz, törülköző, körömkefe, fésű.

Az új gyermekek előzetes orvosi vizsgálat után jönnek az óvodába. Fontosnak tartjuk a higiénés feltételek betartását.

A megbetegedett gyermeket az elkülönítőben fektetjük le a szülők megérkezéséig.

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása a gondozás központi feladata. Az élettani szükségletek figyelembe vételével tervezzük meg a gyermekek óvodában eltöltött idejét, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Arra készítjük őket, hogy szükségleteiket, kívánságaikat szóban is kifejezzék.

6.2.3. Táplálkozás

Óvodáinkban az ételeket készen kapjuk, a napi háromszori étkezés biztosított. Az étrend összeállítása az éppen aktuális egészséges táplálkozás ajánlásainak figyelembevételével történik (magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldség, gyümölcs, tejtermékek fogyasztásának ösztönzése). A táplálkozási betegségben szenvedő gyermekek étkeztetése biztosított. A szülők segítségével

sok gyümölcsöt és zöldségfélét fogyasztunk. Az igényes, kulturált, derűs légkörben folyó étkezés kialakítása már kiscsoporttól alapvető feladatunk.

Az új ízeket, egészséges és reform ételeket fokozatosan kedveltetjük meg, mindig figyelembe vesszük a gyerekek egyéni igényét az étel osztásakor. Folyadékkal egész nap ellátjuk a gyermekeket.

Az élménypedagógia keretein belül több alkalommal kerül sor a gyerekekkel közös sütésre, főzésre, saláta készítésére.

6.2.4. Testápolás

A rendszeres és szükség szerinti tisztálkodással kialakítjuk a gyermekekben a tisztaság iránti igényt, ill. folytatjuk a családokban már kialakított jó szokásokat.

Biztosítjuk ruházatuk és testük gondozását, egészségük védelmét /bőr, haj, köröm/.

A rendszeres fogmosással biztosítjuk a fogak épségének megőrzését.

A helyes orrfúvás technikájának megtanításával, a szükség szerinti zsebkendőhasználattal is óvjuk gyermekeink egészségét.

A gyermekek szükségleteik szerint használhatják a mosdót.

6.2.5. Öltözködés

Törekszünk, hogy a gyermekek öltözéke célszerű, az óvodai élethez alkalmazkodó legyen és segítse önállóságuk kibontakozását. Az egészségvédelem érdekében szükséges a tartalék fehérnemű, játszóruha, váltócipő, tornacipő, tornaruha, pizsama.

6.2.6. Mozgás, edzés

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a mindennapi óvodai élet fontos része. A mindennapok mozgáslehetőségeinek kellő ideig tartó, tudatos végzése alapozza meg a fizikailag aktív életvitelt. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok kedvezően hatnak a gyermekek kondicionális (erő, állóképesség) és értelmi képességeinek fejlődésére. Törekszünk élményt adó, új mozgásformák kipróbálására.

Kedvező időjárás esetén nagyon sok időt töltünk a szabadban, főleg az udvaron.

Élünk a vízhez szoktatás lehetőségével.

6.2.7. Pihenés és alvás

A nyugodt pihenés és alvás feltételeit mesével, párologtatással, relaxációs zene hallgatásával teremtjük meg. A friss levegőt folyamatosan biztosítjuk. A gyermekek méretéhez igazodó fektetők biztosítottak, segítik a nyugodt pihenést. A gyermekek alvási szokásait, igényét, figyelembe vesszük /simogatás, maci, zsebkendő/.

6.2.8. A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

Táplálkozás

- Megfelelően, jó fogással használja az evőeszközöket (kés, kanál, villa).
- Ismeri a kulturált étkezés szokásait, és az ételek nevét (csukott szájjal rág, ügyel az asztal rendjére, tisztaságára, szalvétát használ).
- Nem zárkózik el az új ízek megkóstolásától.
- Természetes testtartással tud az asztal mellett ülni.

- Önkiszolgálás során teljesen önálló.
- Próbálkozik a kimért étel mennyiségének megítélésére, ill. szóban kifejezi szükségleteit, kívánságait.
- Csendes beszélgetés jellemzi étkezését.
- Kisebbeknek önállóan segít az étkezési teendők ellátásában.

Testápolás, öltözködés

Önálló:

- a tisztálkodásban, a tisztálkodási eszközök megválasztásában, és azok használatában.
- a WC használatában,
- fogápolásban, fésülködésben,
- öltözködésben (tudja a sorrendet, megnevezi ruhadarabjait, próbálkozik a cipőkötéssel),
- az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában,
- ruhája és környezete rendbetételében,
- a zsebkendő használatában.

Mozgás, edzés

- Korának megfelelő állóképességgel, edzettséggel rendelkezik.
- Igényli és szereti a mozgást.

6.3. Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

6.3.1. Nevelési elvek

- Törekszünk arra, hogy a gyermekeket az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- Erősítjük a gyermekek önbizalmát, pozitív énképét, segítjük önérvényesítő törekvéseit.
- A csoportélet megalapozza az erkölcsi nevelést, az értékorientált közösségi élet szokás és normarendszerének gyakorlását.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk óvodásaink számára az óvodai élet valamennyi területén.
- A pozitív értékelés megerősíti az erkölcsi tulajdonságok, helyes magatartás belsővé válását.
- Törekszünk a gyermeki szükségletek kielégítésére.
- Inkluzív szemlélettel fordulunk az óvodánkba kerülő gyermekek felé.
- Építünk a gyermek nyitottságára, mindig szem előtt tartjuk, hogy a gyermekeket érzelmi biztonság, állandó értékrend és szeretetteljes légkör vegye körül.

6.3.2. Feladataink:

- Segítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását és önkifejező törekvéseit.
- Lehetőséget teremtünk társas és egyéb szükségleteinek kielégítésére, az együttműködésre, a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.

- Megalapozzuk a közösségi élet szokás- és normarendszerét, a vallási és kulturális egyetemes emberi értékrend megismerését, gyakorlását.
- Közös tevékenység, élmény során erősítjük az alkalmazkodó képesség alakulását /figyelem, önzetlenség, segítőkészség, tolerancia, önállóság, szabálytudat/.
- Segítjük az érzelmek felismerését, kifejezését szociális, esztétikai és erkölcsi érzelmek területén /szépre - jóra való fogékonyság, önfegyelem, akarat, őszinteség, feladattudat, becsületesség/.
- Két- és több résztvevős beszédhelyzetek biztosítása, amit pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemez.
- Megalapozzuk a szülőföldhöz és családhoz való kötődést, erősítjük a hazaszeretet érzelmi kialakulását.
- Biztosítjuk az egyenlő hozzáférést, a különbözőségeket figyelembe vevő differenciált, inkluzív nevelést.

A szocializációs nevelés során meghatározó szerepe van a gyermek és a szülő óvodával való első találkozásának. Biztosítjuk a fokozatos átmenetet, s lehetővé tesszük a szülővel együtt történő befogadást. Az óvoda nyitottságának biztosításával a szülőknek betekintési lehetőséget nyújtunk az óvodai nevelőmunkába az egész év folyamán. A befogadás időszakában szeretetet, bizsagságot sugárzó nevelői hozzáállással segítjük a gyermek számára az új életforma megismerését, elfogadását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (nehezen szocializálható, az átlagostól eltérően fejlődő gyermekek) neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségét kérjük (HH, HHH, BTM, SNI, kiemelkedő képesség).

Óvodapedagógus - gyermek kapcsolat

Mi óvodapedagógusok vagyunk az elfogadó, segítő, támogató érzelmi támasz. A kommunikáció eszközeivel erkölcsi értéket és normarendszert közvetítünk a gyerekek felé, s ez által a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkentjük. Minden gyermeket érzelmileg elfogadunk, fejlődési problémára, megoldási lehetőséget keresünk. Az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen példamutató, szeretetteljes, következetes, őszinte és emberi értékeket közvetítő. A gyermekekkel való kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze.

Alkalmazzuk az erőszakmentes kommunikációt (utasítás, kérdés tapintatos megfogalmazása).

Törekszünk a jutalmazás és a konfliktus helyzetek közösségen belüli egészséges megoldására.

Dajka, pedagógiai asszisztens gyermek kapcsolat

A dajka, és a pedagógiai asszisztens az óvodapedagógussal szorosan együttműködve, az ő útmutatásait követve, munkájukat kiegészítve tevékenyen vesz részt a csoport életében. Kiemelt szerepe van a gondozási feladatok megoldásában. Gyermekekkel való kapcsolatát elfogadás, pozitív attitűd jellemzi. Ismeri és alkalmazkodik a csoport szokás és normarendszeréhez, az egyéni és életkori sajátosságokhoz. Magatartása és kommunikációja példaértékű, szeretetteljes, következetes és őszinte.

A gyermek - gyermek kapcsolat

Az óvodai csoport sajátos közegével jelentős személyiségfejlődést biztosít az egyén számára a szocializálódásban:

- elősegíti a társas kapcsolatok fejlődését,
- támogatja az önállósági törekvéseket,

- lehetőséget teremt a különbözőség elfogadására, tiszteletben tartására,
- biztosítja az alá-, mellé-, fölérendeltségi helyzetek átélését, elfogadását,
- a közös élmények, tevékenységek támogatják a gyermek kapcsolatteremtő képességének alakulását.

A mindennapok örömei, ünnepei, a jeles napok és ünnepnapok viselkedésmintái, szokásai a gyermek szociális viselkedését alakítják, az erkölcsi nevelését biztosítják.

Az együttélés során gyakorolja és magáévá teszi az illem és udvariassági szokásokat /köszönés, megszólítás, a kulturált étkezés szokásai stb./.

6.3.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ragaszkodik a csoporttársaihoz, csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Próbálkozik a konfliktusokat életkorának megfelelően, önállóan megoldani.
- Képes önállóan a kapcsolatteremtésre, az együttműködésre, az udvarias viselkedés elemi formáinak a kifejezésére.
- Formálódik, alakul az önálló döntéshozatal képessége.
- A tevékenységek során megéli és elfogadja az alá-, fölé- és mellérendeltségi viszonyokat.
- Figyelemmel van és érdeklődik a felnőttek, a társak iránt.
- Elfogadja az adott tevékenység által megkívánt magatartási formákat (kérés, köszönés, lemondás játékról és tevékenységről).
- Az önszabályozás eredményeként felelősséget érez a vállalt feladatért.
- Kommunikációjában az udvariassági formák alkalmazása megjelenik.
- Nyitottak a szűkebb és tágabb környezet értékeinek elfogadására.
- Megjelenik a szülőföldhöz kötődés és a hazaszeretet érzése.

6.4. Az anyanyelvi,- értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

6.4.1. Nevelési elv:

- Szem előtt tartjuk, hogy a nyelv fejlesztése a közösségi és társas viselkedés fejlesztésén keresztül igazán hatékony.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekben kialakuljon az igény és a képesség a beszédkapcsolaton alapuló együttműködésre.
- Figyelünk a különbözőségekre.
- Differenciált fejlesztés.
- Minden dolgozó törekedjen a modell értékű kommunikációra.

6.4.2. Feladataink:

- A környezet helyes és szép beszéde (mintaadás).
- A gyermek önálló beszédre, önkifejezésre, párbeszédre ösztönzése.
- A gyermek természetes beszéd - és kommunikációs kedvének fenntartása.
- Szemléletes, képszerű kifejezések alkalmazása.
- A gyermek kérdéseire mindig kapjon választ.
- A gyermek spontán megnyilatkozásainak, közléseinek meghallgatása.

- A gyerekek családból hozott sajátos szavait, nyelvi fordulatait megismerjük, tiszteletben tartjuk.
- A beszédfejlődésben elmaradást mutató gyermekeket megfelelő szakemberhez irányítjuk.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezzük, szókincsét bővítjük.
- Fejlesztjük értelmi képességeiket /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás/ és kreativitásukat.
- Támogatjuk a gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, élményeire épülő ismeretszerzést.

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészét átható folyamat, melynek célja, a nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a biztonságos önkifejezés megalapozása. Beépül a gyerekek tevékenységébe, megnyilvánulásába, a társakkal és a felnőttekkel való kapcsolatba.

Az óvoda derűs, nyugodt légköre alapja az anyanyelvi nevelésnek. A mozgás, a beszéd, a gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődnek.

Az egyes gyerekek szociális viselkedési szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A kommunikációval kapcsolatos ismeretek, normák elsajátítása óvodánkban mintaadással, gyakorlással, a történik.

A gyermekek érdeklődésére és kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira és ismereteire épített változatos tevékenységek során szereznek valóság-hű tapasztalatot a természeti és társadalmi környezetükről.

6.4.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A tapasztalatok során bővült szókincsét aktívan használja.
- A gyermekek beszéde jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hangerejű, sebességű.
- A párbeszéd során beszédét megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- A gyermek anyanyelvét biztonsággal használja.
- Helyesen, folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- A beszédhangokat tisztán ejti.
- Az udvariassági kifejezéseket megfelelően használja
- Végig tud hallgatni másokat, válasza a témához kapcsolódóak.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7.1. A játék

A kisgyermekkor legfontosabb és legjelentősebb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermekeket körülvevő ösztönző, élmény- és játékkörnyezet az, amely szabad teret ad a gyermek spontán kezdeményezésének, a tapasztalatszerzésnek, megismerésnek.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, önkéntes és szabadon választott céltudatos tevékenység, élmény- és örömforrás. Tükröződik benne a gyermek feszültsége, annak oldása, konfliktusok, érzelmek, vágyak.

Fejleszti a gyermek egész személyiségét: mozgását, értelmi képességét, pozitív érzelmeit, magatartásformáit, kreativitását, társas kapcsolatait, beszédét, pszichikumát.

A kisgyermek valódi első játszótársa a szülő, óvodában az óvodapedagógus. Utánozható mintát adunk játékos tevékenységre, együtt játszásra, játékszervezésre. Az óvodapedagógus indirekt irányítása lehetőséget ad az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozására.

7.1.1. Nevelési elvek

- Óvodánk mindennapjaiban a gyermeki szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Jót és jól játszani - ez a gyermek dolga az óvodában.
- Hagyjuk, segítjük a negatív élményeket feldolgozni, indulatait megszelídíteni a játékban.
- Metakommunikatív jelzésekkel éreztetjük kapcsolatunkat a gyerekekkel.
- Erősítjük a gyermekek együttjátzását, egyéni kezdeményező képességét, a tartós játék kialakulását.
- Keressük a megújulás lehetőségét a játékos tevékenységek szervezése során.

7.1.2. Feladataink

- Az élményszerű, elmélyült gyermeki szabad játék feltételeinek megteremtése:
 - megfelelő hely, idő, rugalmas napirend, megfelelő csoportlélegkör,
 - gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek.
- Az önkifejezés, személyiségfejlesztés támogatása.
- Az óvodapedagógus együttjátzásával, támogató, ösztönző magatartásával segítse a különböző játékformák alakulását, gazdagodását.
- A szabad játék érvényesítésének biztosítása.
- A gyermekek játéktanulásának támogatása (feltételek, felfedezés, együttjátzás).
- A játékformák sokszínűségének biztosítása (gyakorló, szimbolikus, konstruáló, szabályjáték), arányok megtartása.
- A gyermeki játékötlet- kidolgozás serkentése, erősítése.
- A szabadjáték során a spontán tanulási forma érvényesítése.

7.1.3. Jellemző játékformák

A *gyakorló játék* során az újszerű cselekvés ismételtetése jelent örömet. Ez a játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítését szolgálja.

A leggazdagabb lehetőségeket a *szimbolikus játék* nyújtja. A környezet benyomásait a gyerekek egyénien, szubjektív módon jelenítik meg. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, fejlődik teljes személyiségük, gazdagodik szókincsük. A tevékenység során a gyermekek szabályokat állítanak fel, amikhez alkalmazkodnak, lehetőségük van alá- fölérendeltségi viszony, irányító szerepek megélésére, konfliktusok kezelésére.

A *barkácsolás* a gyermek számára közös, illetve egyéni játéktevékenység. A funkcióöröm mellett a játéktémák kibontakozásához szükséges eszközök elkészítését is szolgálja.

Az irodalmi élmény, *dramatizálásra, bábjátékra* sarkallja a gyermekeket. A mesék hőseinek tipikus vonásait reprodukálják. Minden szerep, játék-kapcsolat más-más fogalomrendszert és más-más jellegű kommunikációt kíván. A történetekben megjelenik az önkifejezés, a sajátos gyermeki látásmód.

A gyermeket az alkotás öröme, a sokféleképpen összeállítható játék- és építőelem felhasználása *konstruálásra* ösztönzi. Különböző alakú, méretű, építőelemekből és más játékszerekből, anyagokból építményeket alkotnak, kiélik kreativitásukat a szabadban, a csoportban egyaránt. Fejlődik kombinációs - téralakító készségük, problémamegoldó gondolkodásuk.

Szabályjáték a társas kapcsolatok megszilárdulásával, az együtt tevékenykedés fejlődésével válik alkalmassá a gyermek az iskolai tanulás alapját feltételező szabályokhoz kötött tevékenységek megélésére.

7.1.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel, önfeledten játszik,
- képes megszervezni játékát, elfogadja az alá- fölrendeltségi viszonyokat,
- játéka elmélyült, kitartó
- elfogadja és betartja a játékszabályokat, egészséges versenyszellemben tevékenykedik, feldolgozza vereségét,
- játéktevékenységében megjelennek az önálló játékötlek, élmények,
- tevékenységét játéktudat jellemzi,
- nyitott a különböző játéktémák iránt, játékát változatosság jellemzi.
- a gyermekek képesek több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.

7.2. Verselés, mesélés

Gyermekeink anyanyelvi kultúrájának és műveltségének megalapozását az igényességgel megválasztott gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok szolgálják. A mese a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének egyik legfőbb segítője. Arra törekszünk, hogy a gyermekek szívesen hallgassák a mondókákat, verseket, meséket. A mese alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. Fokozatosan építjük be irodalmi nevelésünkbe a halmozó és láncmeséket, verseket, verses meséket, állatmeséket, novellameséket, tündérmeséket, elbeszéléseket s a hosszabb prózai műveket.

Az élmények hatására a "befogadó" gyermekből "előadó" válik, s játékában, nyelvi kifejezőképességében fejlődés tapasztalható. Gyarapodik szókincsük, csiszolódik kiejtésük.

A későbbiekben így válhat lelkes olvasóvá, színházlátogatóvá, művelt emberré.

A népmesék és népi mondókák nyelvművelő, hagyományőrző hatása abban van, hogy ritmusuk a magyar észjárás tagolását, dallamuk a magyar beszéd természetes hanglejtését követi. A ritmus, a mozdulat és a szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket, biztonságot nyújtanak: a gyengét, a kicsit védelmezni, óvni kell, a vándort be kell fogadni, az éhezőt meg kell kínálni, segíteni kell a jó és az igazság győzelmét, a gonosz és a hazug pórul jár. A mese arra is tanít, hogy az embernek meg kell küzdenie a rosszal, törekednie kell a jóra, ügyesnek és okosnak kell lennie s a kudarccokat, fájdalmakat el kell tűrni.

7.2.1. Nevelési elvek

- Az irodalmi művek kiválasztásánál érvényesüljön a pedagógiai, módszertani tudatosság / 3 – 7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó népmesék, népi mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséi, a klasszikus és kortárs irodalmi művek /
- A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a gyermekek érzelmi életének gazdagítását szolgálja és érzelmi biztonságot nyújt számukra.
- Élményszerű és kifejező előadásmód.
- Az új versek kapcsolódjanak a gyermek élményeihez, tapasztalataihoz, az ünnepek hangulatához.
- Figyelünk arra, hogy az „ízesek” kifejezések épüljenek be aktív szókincsükbe.
- Elfogadjuk és megerősítjük azokat a tájnyelvi szavakat, fordulatokat, amelyeket a gyerekek beszédükben használnak.

7.2.2. Feladataink

- Megalapozzuk a gyermekek anyanyelvi kultúráját, műveltségét, szülőföldhöz való kötődését a népi mondókákkal, a népmesékkal, a találós kérdésekkel, közmondásokkal, a dramatikus népszokásokkal, klasszikusaink s a mai magyar költőink gyermekek számára írt verseivel, elbeszéléseivel.
- Az irodalmi anyag válogatása során egyensúlyra törekszünk, s tudatos időrendi ütemezést végzünk /Természet, társadalom változásai, ünnepek, hagyományok, jeles napok/.
- Megismerjük a gyerekek családból, esetleg más kultúrából hozott irodalmi élményeit (Inkluzív és nemzeti nevelés).
- A mesélés meghitt, szeretetteljes légkörének kialakítása.
- Az igazi mesélő légkörben gyermekek belső képvilágának alakítása.
- A versmondást, a mesélést a helyzethez igazodva spontán és kötött formában szervezzük.
- Az önkifejezés lehetőségeinek kihasználása a mese-vers újraélése során (mozgás, ábrázolás, bábozás, dramatizálás).
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, mozgással és ábrázolással történő kombinálása biztosítsa az önkifejezés alakulását.

7.2.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Igényli a mesélést, verselést, mondókázást.
- Rövidebb, hosszabb történetek befogadására képes.
- Mesejelenetek, történetek reprodukálására képes.
- Önállóan mondókázik, versel.
- Képről történeteket tud kitalálni.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

A zenei anyanyelv az óvodáskorú gyermek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulásának lehetősége. Az éneklés, zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

"A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyrészt a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókát és a gyermekdalokat, mint az anyanyelvét. Másrészt a néphagyomány a zenét a szöveg és a dallam tökéletes egységében tárja a beszélni tanuló gyermek elé." /Forrai Katalin/

A zenei tevékenységnek nincs meghatározott időpontja, időtartama, megjelenik az óvodai élet minden pillanatában. Az élménynyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

7.3.1. Nevelési alapelvek

- Követjük a fokozatosság elvét a zenei anyag feldolgozásában, a játékok sorrendjében, a zenei képességek kibontakoztatásában.
- Törekszünk az érzelem teli és élményszerű előadásmódra.
- Lehetővé tesszük a gyermek egyéni képességeinek kibontakozását, az önkifejezést.
- Figyelünk a zalai, göcseji gyermekdalok megismerésére, átörökítésére.
- Az énekes népi játékok "Tiszta forrás" mellett kellő arányban jelenjenek meg az igényes kortárs zenei alkotások.
- Szem előtt tartjuk, hogy a dallam, a ritmus, a mozgás és a beszédfejlesztés összekapcsolódik.
- Fontos elvünk, hogy óvodai műsorok összeállításánál a már begyakorolt dalokból, dalos játékokból válogatunk.

7.3.2. Feladataink

- Befogadás időszakában nagyobb hangsúlyt fektetünk a kétszemélyes mondókázásra, ölbéli játéokra.
- Énekléssel, mondókázással a beszéd motoros szerveit fejlesztjük.
- Népdalokkal, népi dalos gyermekjátékokkal, táncelemekkel segítjük a szűkebb környezetünk hagyományainak ápolását.
- A népdalok éneklése és hallgatása segítse a néphagyományok megismerését, továbbélését.
- Szép, tiszta éneklés, gyermeki hang védelme.
- A gyermek zenei képességeinek: egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás, zenei kreativitás fejlesztése.
- Lehetőséget biztosítunk a zenei önkifejezésre.
- Változatos mozgásformákkal a mozgáskultúra gazdagítása.
- A közművelődési intézmények által felkínált programokat is felhasználjuk zenei élmény szerzésére, gazdagítására.

Fejlesztési területek:

Éneklési készség

- tonális érzék,
- hangápolás, hangképzés fejlesztése.

Ritmusfejlesztés

- egyenletes lüktetés kiemelése,
- dalok, mondókák ritmusának kiemelése,
- tempóérzék fejlesztése és az ettől eltérő különbségek felismerése,
- ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával,
- táncos lépésekkel és mozdulatokkal való ismerkedés.

Hallásfejlesztés

- magas-mély reláció érzékelése,
- hangszínérzék, zörejhangok,
- dinamikai érzékelés,
- belső hallásfejlesztés,
- zenei emlékezet fejlesztés.

Zenei alkotó fantázia fejlesztése

- formaérzék /motívumok hosszának megéreztetése/,
- emlékezőképesség dallamfelismeréssel, visszhangjátékkal,
- improvizációs készség, kreativitás /ritmikai, dallami játékok/.

Mozgáskultúra, mozgásformák

- járások: helyben, ill. haladva menetirányban, ellentétes irányban, kézfogással, vállfogással, csípőre tett kézzel, szoknyafogással,
- térformálás: csigavonallal; kígyóvonallal; köralakítás egyirányú és eltérő irányú mozgással; kaputartás, átbújás,
- táncos lépések: oldalazó lépés kis dobbantással, forgás egyedül, párosával, sarokkoppantás, sarokemelés, érintő lépés, érintő koppantó járás, csárdáslépés
- párválasztás különféle forgásokkal, járásokkal.

Zenehallgatás

- óvónő éneklése, hangszeres játék,
- audiovizuális eszközökkel,
- hangversenyek, koncertek.

7.3.3. A fejlődés jellemzője az óvodáskor végére

- A zene, mint esztétikum felfedezése, átélése és létrehozása.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- Ismert dalt szöveg nélkül képes dúdolni, zümmögni.
- Felismeri és alkalmazza a magas mély közötti különbséget.
- Ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud így énekelni, mondókázni, beszélni, tapsolni.
- Felismeri a dalokat dúdolásról, hangszerről, sajátos kezdő-, belső-, vagy záró motívumról.

- Képes dalokat - hallható jelre - hangosan és magában énekelni, rövidebb-hosszabb egységet, dallammotívumot elbújtatni.
- Visszaénekel, visszatapsol változatos dallam- és ritmusmotívumokat csoportosan és egyénileg.
- Érzékeny a természet és környezetünk hangjaira, megkülönbözteti, megnevezi a hangszínek finom eltéréseit.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- A mondóka és dalritmus kiemelésekor érzékelteti a negyed szünetet.
- Kiemeli a dalok mondókák kettes lüktetését.
- Egyöntetűen jár körbe, képes egyszerű táncos mozdulatokra, lépésekre.
- Térformákat alakít ki.
- Tudja használni az ütőhangszereket.
- Kitalál dallamokat, szövegeket, mozgásformákat.
- Figyelmesen hallgatja a hangulatában egymástól eltérő népdalokat, más népek dalait, műzenei szemelvényeket, bemutatott élőzenét.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés komplex nevelési terület. Magába foglalja a vizuális befogadást, megismerést, az alkotást, ezen keresztül a gyermekek belső képi világának gazdagítását.

Átszövi a mindennapokat, s híven tükrözi a gyermekek lelkivilágát, feltárja érzelmeit, rejtett gondolatait, üzeneteit számunkra. Lehetőséget ad az alkotó igény kialakítására, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, térrendezésre, az esztétikai élmények befogadására.

Megismerkednek az anyagok tulajdonságaival, a jellemző formákkal, felületekkel, arány, és téri viszonyaikkal. Az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot, a különleges technikákat a gyermekeknek meg kell mutatni. Az óvodapedagógus segítő, támogató együttműködése biztosíték a szárnyaló gyermeki önkifejezés kibontakozására.

A fejlesztést mindenekelőtt a gyermek adottságai, képességei, önfejlődése határozza meg. Szívesen ismertetjük meg gyermekinket a népi kismesterségek, a népművészeti, nemzeti szimbólumok óvodában jól alkalmazható elemeivel és más kultúrák díszítőelemeivel.

Kiállítások, tárlatok látogatása alkalmával, ismereteket szereznek különböző művészi alkotásokról. Beszélgetünk a festmények, szobrok, képek, tárgyak formatervezett alkotások hangulati, színbeli hatásairól.

7.4.1. Nevelési alapelvek

- Törekszünk az egyéni képességek kibontakoztatására, tehetséggondozásra.
- Segítjük, hogy a gyermekek élményeiket, vágyaikat, feszültségeiket tevékenységük során kifejezésre jutassák, ill. megfogalmazzák azt.
- Törekszünk a magyar népművészet és a helyi néprajzi értékek megismertetésére és a természet adta lehetőségek kihasználására.
- Tiszteletben tartjuk a gyermekek alkotásait.
- Maga a tevékenység, s ennek öröme fontos és nem az eredmény.
- Fontosnak tartjuk az esztétikai érzékenység, igényesség alakítását.

7.4.2. Feladataink

- Az egész nap folyamán megfelelő teret, lehetőséget, elegendő időt, s eszközt biztosítunk a tevékenykedni vágyó gyermeknek, az alkotási vágyuk kielégítésére, saját elképzeléseik megvalósítására.
- Ügyelünk a biztonságos eszközhasználatra.
- A passzív, szemlélődő gyermek motiválása az alkotásra.
- Változatos tevékenységekkel, technikákkal segítjük a gyermek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendezését (képi látásmód).
- Színképzet fejlesztés: színek keveredése, az új színek, színárnyalatok.
- Ismertessük meg a népi kismesterségek óvodában alkalmazható elemeit.
- Engedjük "szárnyalni" az eleven gyermeki fantáziát, a belső képi látásmódból fakadó önkifejezést.
- Tér-forma, téri tájékozódás és rendezőképesség fejlesztése.
- Az elkészült alkotásokkal dekoráljuk környezetünket.
- Lehetőséget biztosítunk a gyermeki alkotások bemutatására, a tehetségek bátorítására.

7.4.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Élményei, elképzelései, képzeleti megjelenítéséhez használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatában érvényesíti kedvenc színeit.
- Formaábrázolása változatos, többnyire képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák és próbálkozik a mozgás jelzésével.
- Formamintázása kialakult.
- Fokozott önállósággal alkalmazza a megismert technikákat.
- Képes szóbeli véleményalkotásra saját műveivel és a műalkotásokkal kapcsolatban.
- Tevékenyen, aktívan részt vesz szűkebb környezete téri elrendezésében és tervezésében, ezt szóban is kifejezi.

7.5. Mozgás

A mozgás öröm, a gyermek szervezetének szükséglete, a személyiség fejlődésének mozgatója.

A modern életkörülmények következtében elvesztett mozgáslehetőségeket óvodánkban tudatosan biztosítjuk a gyermekek számára. Rendszeresen végzett mozgástevékenységek irányított és játékos formában jelennek meg az óvodai életben. A folyamatos gyakorlás a pszicho motoros készségek, képességek fejlesztésének eszköze. A játékos mozgások fokozzák a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását, segítik a szabálykövető társas viselkedést, együttműködést, a problémamegoldó gondolkodást. Az egyéni képességek kibontakoztatásának legjobb útja a mozgásélmény, amely erősíti a természetes mozgásformákat, testi képességeket, koordinációs képességeket, fejleszti a mozgáskultúrát.

A gyerekek egészségének megőrzése, valamint megóvása érdekében óvodánkban kiemelt feladatként kezeljük a tartáshibák megelőzését. Speciális tartásjavító gyakorlatokat iktatunk be a mozgástevékenységek anyagába. A lábboltozat erősítését, az izmok fejlesztését lábtorna keretében valósítjuk meg.

A láb-, és a speciális tartásjavító tornához a szülők együttműködésére is számítunk, hisz ezeket a gyakorlatokat otthon is végezni kell, az eredményesség érdekében.

7.5.1. Nevelési elvek

- Szem előtt tartjuk, hogy a szabad mozgás és játék a gyermekek alapvető igénye.
- A mozgásformák gyakorlásához optimális időt, helyet biztosítunk.
- Az irányított mozgásfejlesztés, a spontán és a játékba ágyazott mozgástevékenység lehetőségét az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével minden gyermek számára biztosítjuk.
- A gyermek egészség védelme érdekében érvényesítjük a fokozatosság elvét, az egyéni képességekhez való igazodást.

7.5.2. Feladataink

- Az egészségfejlesztő mozgás biztosítása.
- Biztosítjuk a gyerekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit a csoportszobában és az udvaron egyaránt (inger gazdag környezet, szeretetteljes, bátorító légkör).
- Törekedni kell a kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására.
- A gyermeket képességüknek, érettségüknek megfelelő feladatokkal fejlesztjük.
- Elősegítjük az egyenletesség, a belső ritmusérzék kialakulását, a testséma, a téri és időbeni tájékozódást.
- Fejlesztjük a mozgáskultúrát.
- A mozgásos és játékos tevékenységek szabadlevegőn történő szervezése.
- Ügyelünk a helyes légzéstechnika megtanulására, használatára.
- Változatos lehetőségeket biztosítunk a hely-, helyzetváltoztató-, és finommotoros készségek gyakorlására, fejlesztésére.
- Fejlesztjük, erősítjük a testi-, kondicionális-, koordinációs képességeket és a döntésképességet.
- Segítjük a játékos vízhez szoktatást.
- A feladatokat mindig differenciáltan adjuk.
- A családokkal közös programokat szervezünk a mozgás adta lehetőség kihasználásával.
- Teljes körű egészségfejlesztés, egészségmegőrzés.
- Minden helyszínen figyelünk a biztonságos mozgásgyakorlásra (balesetvédelem).

7.5.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Tud páros lábon szökdelni, akadályt átugrani.
- Tud ritmusra mozgásfejlesztő tevékenységet végezni.
- Mozdulataik összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válnak.
- Edzett és terhelhető lesz.
- Növekszik teljesítőképessége, ereje, állóképessége, gyorsasága.
- Fejlődik problémamegoldó gondolkodása.
- Fejlett a tér és tájékozódó képessége, ismeri, megnevezi az irányokat.
- Élvezi a játékokat, szívesen vesz részt versenyjátékokban, kialakul az egészséges versenyszellem.
- A szabályokat betartja, döntőképessége erősödik.

- A mozgás együttvégezése közben növekszik az alkalmazkodó képessége, az összetartozás érzése, alakul segítőkészsége, türelme, fejlődik önuralma, akarata, önállósága, bátorsága, kitartása.
- Érti és követi a feladatokat, utasításokat.
- Egyensúlyérzéke biztonságos.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való ismerkedés a gyermekek fejlődését befolyásoló, alapvető folyamat, nem határolható be időkeretekre, állandó és mindenkor folyamtonossággal jelen lévő tevékenységi forma az óvodában:

- Megismeri a természet, s szűkebb társadalmi környezet, a szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a közösséghez tartozás élményét.
- Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése, értékek megőrzése.
- Az élővilág, a harmonikus szép környezet fenntartása, megőrzése, védelme.
- A társadalmi rendbe való beilleszkedés elősegítése, az erkölcsi normarendszer megalapozása.

7.6.1. Nevelési elvek

- Biztosítjuk a természetes környezetben való tevékenykedtetésen, felfedezésen alapuló ismeretszerzést és a tapasztalatok feldolgozását, rendszerezését.
- Az élménypedagógia megvalósítása.
- Erősítjük a gyermekekben a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek szeretetét, védelmét, a múlt értékeit és a helyi hagyományok, szokások megőrzését, ápolását.
- Tudatosítjuk, hogy a környezeti nevelés nem csak a pedagógiai folyamat által, hanem egész életet átszövő környezettudatos életvitel során valósul meg.
- Biztonságos életvitel szokásainak megalapozása, alakítása.

7.6.2. Feladataink

- Elősegítjük az emberi és tárgyi környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, a természet védelmét, a környezettudatos magatartás megalapozását.
- Egységben érzékeltetjük és mutatjuk meg azt, ami a valóságban is teljes egységben érzékelhető /Természet - ember - társadalom/.
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek változatos tevékenységeken keresztül, természetes élethelyzetekben szerezzenek ismereteket, tapasztalatot szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükről, s azok szín, formai, mennyiségi és téri viszonyairól.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, aktivitására támaszkodva segítjük spontán és szerzett tapasztalataik feldolgozását, fejlesztjük értelmi képességüket, elősegítjük fogalmi gondolkodásukat, nyelvi kifejezőképességüket.
- A gyermekeknek alkalmat, időt, természetes környezetet, eszközt biztosítunk a környezetkultúra szokásainak alakítására /Élősarok, virágos-, konyhakert stb./.
- Olyan természetes élethelyzetet és játéksituációt teremtünk, ahol tevékenység közben matematikai tapasztalatokhoz jut a gyermek.
- Kialakítjuk a környezetükhöz, a szülőföldhöz, a néphagyományokhoz, a helyi népszokásokhoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt.

- Kirándulásaink során szűkebb környezetünk jellegzetes növényzetének, állatvilágának felfedeztetése (szülőföldhöz való ragaszkodás).
- Teljes körű egészségfejlesztés.
- Óvjuk, védjük a természetet, kialakítjuk a környezetbarát magatartást.
- Kommunikáció-, kifejezőkészség fejlesztése, szókincs bővítés.

Tevékenységek a természeti környezet megismerésében

A tapasztalatszerzés elsősorban az óvoda udvarán, szűkebb környezetünkben történik. Megfigyeljük az évszakok változását, hatását az időjárásra, az ember, az állat, és a növényvilágra. Kirándulásaink alkalmával, háziállatokkal, a környezet élővilágával, életmódjukkal ismerkedünk természetes környezetben.

Udvarunkon megfigyeljük a madarak életét, gondoskodunk róluk, védjük őket.

Rovarok, bogarak mozgását kerti munkánk és udvarrészünk alakítása során követjük figyelemmel.

A vadonélő s más egzotikus tájak állatairól filmek, könyvek, enciklopédiák segítségével szereztetünk tapasztalatokat.

A föld, a talaj megismerésére kertészkedés során kerül sor.

Az élet feltételeit növények ültetésén, gondozásán keresztül láttatjuk meg.

Kialakítjuk a tiszta víz, a jó levegő és az egészséges föld iránti igényüket.

A veteményeskertbe olyan növényeket ültetünk, amelyeket étkezéseink során felhasználhatunk, s télire tartósíthatunk.

Megfigyeljük a gyümölcsöket, zöldségeket, természetes környezetben, illetve piacon.

Tevékenységek a társadalmi környezet megismerésében

Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy ők a család tagjai, aktív résztvevői az otthoni tevékenységeknek, munkáknak.

Ráirányítjuk figyelmüket a szűkebb /lakóhely/ és tágabb /ország-világ/ környezet összefüggéseire, az ott élő emberek életmódjára, kultúrájára (multikulturális nemzeti nevelés)

Lakókörnyezetük közvetlen megismerése - intézmények, kereskedelmi egységek, nevezetességek - megfigyelése.

A gyalogos közlekedés szabályinak gyakorlása.

A környezetünkben megfigyelhető felnőtt munka megismerése, megnevezése.

Gyakoroljuk az elfogadást, egymás támogatását segítő, tiszteletet közvetítő viselkedési mintákat, szabályokat: köszönés, kérés, egymásra figyelés, befogadás stb. (állandó értékrend közvetítés).

Megértetjük a gyermekekkel, hogy testük, érzékszerveik védelme, gondozása egészségesebbé teszi őket.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

A környezet tárgyainak formai és mennyiségi tulajdonságainak megnevezése.

Matematikai műveletek: összehasonlítás, válogatás, sorba rendezés végzése megadott és saját szempont alapján.

Ismerkedés geometriai formákkal.

Térben és síkban való tájékozódás segítése /tükörjáték, társasjáték, mozgás, rajzolás stb./

A gyermekek a környező világról szerzett ismereteiket játékaikban megjelenítik, tevékenységeik során folyamatosan gyakorolják, alkalmazzák.

Biztosítjuk, hogy természetes problémahelyzeteken keresztül fejlődjön logikus gondolkodásuk, erősödjön döntőképességük.

7.6.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek megfelelő ismeretekkel rendelkezik a családról, a család életviteléről, a családtagok munkájáról.
- Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja lakcímét, testvérei és szülei nevét, születési helyét, idejét.
- Felismeri az évszakokat és a napszakokat.
- Ismeri az időjárás és természet változásait, összefüggéseit.
- Tájékozott napszakokhoz kapcsolódó tevékenységekről.
- Ismeri a színeket, azok árnyalatait.
- Ismeri, betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait.
- Betartja a kulturált viselkedés szabályait, szokásait mind a gyalogos, mind a járműveken való közlekedés során.
- Biztosan tájékozódik a testrészekről, érzékszerveikről.
- Eligazodik szűkebb környezetében, ismeri a legfontosabb intézményeket.
- Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, életmódjukat, védelmüket
- Részt vesz a környezet tisztántartásában.
- Részt vesz a jeles napok előtti készülődésben.
- A zöldségeket, gyümölcsöket felismeri.
- Képes a környezet mennyiségi és formai viszonyait szóban megfogalmazni,
- Elemi, mennyiségi ismerete van a 10-es számkörben, tud bontani, részhalmazokat egyesíteni.
- Helyesen használja a tő-, és sorszámneveket, a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

Az életre való felkészítés nem nélkülözheti a munka jellegű tevékenységek lehetőségeinek kihasználását. A gyermek mindennapi tevékenységének része a munka jellegű feladatok elvégzése, melyek megjelennek az óvodai élet valamennyi területén. Felelősséggel- és kötelességgel jár, a tapasztalatok finomítják. Az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzésével a gyermek megéli a közösségért végzett tevékenység örömét.

A játékkal szemben a munkának célja, eredménye van, sikerélmény forrás. A folyamatos gyakorlás során, és bizalmunk eredményeként a gyermeki kapcsolatok színesednek, magabiztosságuk, önbecsülésük erősödik.

Ez a játékos jellegű, célra irányuló tevékenység formáiban és tartalmában is gazdagodik az óvodáskor alatt. Amire már képes a gyermek, azt nem végezzük el helyette.

7.7.1. Nevelési alapelvek

- Játékos szemlélet.
- Segítjük a gyermeki kapcsolatok bensőségebbé válását a munkán keresztül.

- Mindig szem előtt tartjuk az egyéni sajátosságokat, képességeket.
- Támogató, ösztönző magatartás.
- Biztosítjuk a lehetőséget a munka rendszeres, folyamatos gyakorlására.

7.7.2. *Feladataink*

- A munkavégzéshez szükséges beállítódások, készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása.
- A munkajellegű tevékenységek rendszeres, folyamatos megélése.
- Megfelelő méretű munkaeszközök biztosítása.
- Jártasságok alakítása az eszközhasználatban: ésszerű használat, célszerű munkafogások, sorrendiség.
- Differenciálással, bátorítással, segítségadással, az elvégzett munka értékelésével biztosítjuk a sikerélményhez jutást.
- Saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.
- Törekedni kell az önálló munkavégzésre.
- Igény alakítása a gyermekekben a rend és a rendezett körülmények megtartására.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Biztonsági feltételek megteremtése, baleset, sérülés megelőzése, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartatása.
- Méretben és minőségben olyan eszközök biztosítása, amelyek megfelelnek az óvodás gyermekek igényeinek.
- Az akarati tulajdonságok: önállóság, kitartás, önzetlenség, felelősségtudat fejlesztése.

7.7.3. *Főbb területek, tevékenységek*

Önkiszolgálás

A gyermekek magukkal kapcsolatban minden teendőt - testápolás, öltözködés, étkezés - a lehető legkorábbi időtől kezdve önállóan végezzenek

A naposi vagy segítő munka

A közösségért végzett, nélkülözhetetlen tevékenység, melynek szokásait az óvodapedagógusok csoportonként alakítják ki.

Az alkalomszerű munkák

Időről időre ismétlődnek, ezért tervezni lehet őket.

- a csoport érdekében végzett munkák
 - játék elrakása,
 - a rend és tisztaság megőrzése,
 - teremrendezés, udvari munkák,
 - óvodai környezet díszítése, megbízatások teljesítése.
- kerti munkák, növénygondozás
 - élősarok kialakítása,
 - növények gondozása,
 - területrendezés.
- állatgondozás
 - Igény és lehetőség szerint a természetsarok gondozása.

7.7.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Aktívan, önként részt vesz a csoportszoba elrendezésében.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Szívesen teljesíti az óvónők megbízásait.
- Az asztalok esztétikus megterítésében önálló.
- Képes környezete rendjét és tisztaságát megővni.
- Segít minden olyan területen, ahol erre szükség van.
- A növények gondozásában, ültetésében aktív.
- Megbecsüli mások munkáját, képes a munkamegosztásra.
- Szívesen tevékenykedik az udvari munkában.
- Részt vesz teremrendezésben, ágyazásban.

7.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A gyermek esze nem egy üres edény, mit meg kell tölteniünk, hanem egy láng, amit fel kell lobbantanunk.”
(Claparède)

Az óvodai tanulás során arra törekszünk, hogy minél többet tevékenykedjenek gyermekeink. Az aktív gyermeki tevékenység összekötő szál a belső világ és a külső környezet között. A cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés örömteli, gyermeki kíváncsiságra épülő, élményszerző tevékenység. A gyermekek óvónői irányítás mellett, az együttes cselekvés élményével, közösen „fedezik fel” a világot (szociális tanulás, mintaadás). Közben egymástól elválaszthatatlanul fejlődnek a képességeik (a kognitív, a szociális, a motoros).

A gyermekekben a spontán helyzetek teremtik meg az érdeklődésnek, kíváncsiságnak, tevékenységváagnak azt a fokát - melyben a motiváltság állapota hozza meg a spontán tanulást. Az óvodapedagógusok törekszenek arra, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének megfelelő élmény és tapasztalatszerzési lehetőséget. Az óvodapedagógus dönti el, hogy adott esetben kötött, vagy kötetlen tartalmú tevékenység keretein belül oldja meg feladatait.

A rendszeres alkotó - cselekvő tevékenység tükrözi a gyermek fejlődését.

7.8.1. Nevelési alapelvek

- Érzelem gazdag, biztosságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlétkör kialakítása.
- Gyermeki kíváncsiság, aktivitás érvényesülése.
- Életszerű tapasztalatok, ismeretek közvetítése.
- Kreatív megoldások támogatása.
- Differenciálás tevékenykedés közben.
- Élménypedagógiára, projekt-tervezésre törekvés.
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása.

7.8.2. Feladataink:

- A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást egyaránt.

- A világ megismerésének, felfedezésnek fontossága.
- Élethelyzetekből vett problémák, gyakorlati feladatok megoldása.
- A gyermek korszerű természettudományi, társadalomtudományi, esztétikai, etikai tudásának fejlesztése.
- A csoport érdeklődésére, egyéni képességekre épülő téma- és tevékenységválasztás.
- Spontán tanulási helyzetek megteremtése: motiváció, „rácsodálkozás” érdeklődés, kíváncsiság, felfedező- és vállalkozó kedv kielégítése, fenntartása.
- Konkrét, közvetlen tapasztalatszerzés, információgyűjtés biztosítása.
- A meglévő és az új ismeretek rendszerezése.
- Tevékenységek összekapcsolása (komplexitás).
- Témák, helyszínek, időkeretek, tevékenység formák megválasztása.

A tanulás lehetséges formái:

- Utánzásos minta és modellkövetés
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Cselekvéses tanulás
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati problémamegoldás

7.8.3. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az egyszerű feladatokat megérti.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rákerül a sor.
- Érdeklődik környezeté tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Korának és képességeinek megfelelő értelmi és érzelmi intelligencia.
- Megfelelő szocializáció, szabálytudat, ön- és társselfogadás.
- Kreatív, gazdag fantázia, empátikus attitűd, jó kifejezőkészség, kommunikáció.
- Kitartó, elmélyült a játékban és feladataiban.
- Kíváncsi és érdeklődő a körülötte lévő környezet iránt.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka segíti a megfelelő intézménybe való beiskolázást.

8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, mely lehetővé teszi, hogy a kais mag olyan gyönyörű virággá fejlődjön, amilyenné belső lehetőségei csak engedik.” (Gordon)

8.1. Fogalomtár/Értelmezés:

- *Sajátos nevelési igényű gyermek:* az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan

- fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- *Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:* az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.
 - *Kiemelten tehetséges gyermek:* az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.
 - *Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermek:* A 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A § (1) értelmében
Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
 - a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
 - a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig állskeresőként nyilvántartott személy,
 - a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.
 - *Halmozottan hátrányos helyzetű*
Az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
 - a nevelésbe vett gyermek,
 - az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

8.2. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése együttneveléssel, egyenlő hozzáféréssel történik óvodánkban. Speciális fejlesztés, differenciálás módszerével segítjük személyiségfejlődésüket a saját csoport életén belül. Nyitott, befogadó szemlélettel fordulunk a sajátos nevelési igényű, a tanulási-, magatartási- és beilleszkedési zavarral küzdő és a kiemelten tehetséges gyermekek felé. Szeretetteljes, élményt nyújtó környezetet, közösséget biztosítunk, ahol szabadon, játékosan, örömmel tevékenykednek. Olyannak szeretjük őket amilyenek, úgy segítjük őket, hogy önmaguk lehessenek, szükségleteik kielégüljenek.

8.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermek

Programunk arra épít, hogy a sajátos bánásmódot igénylő gyermekek mintaként tekintik és érzelmileg kötődnek ép kortársaikhoz. Ez a közeg számukra húzóerőt jelent. Énképük és önértékelésük pozitív irányba mozdul el, önállósodnak. Fejlesztésük az óvodai élet mindennapjaiban valósul meg, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.

A gyermekek előítélet mentességére építünk, a befogadó magatartást alapozzuk meg. A társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a különbözőség elfogadása, valamint egymás pozitív tulajdonságainak felfedezése, értékelése.

A sajátos nevelési igényű gyermek az óvodai évek alatt felfedezi rejtett képességeit.

Szakemberek fejlesztésével, team munkában segítjük hozzá a gyermeket az állapotának megfelelő optimális szint eléréséhez. A fejlesztés alapja a Szakértői Bizottság szakvéleménye. A hatékony nevelés feltétele az óvodapedagógusok, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködése és a fokozott differenciálás.

Nevelési elvek

- Együtt nevelés.
- Megsegítést támogató team-munka.
- Egyenlő bánásmód és egyenlő hozzáférés.
- Családokkal, speciális szakemberekkel közös nevelőtársi viszony építése.
- Egyéni szükséglet kielégítésére törekvés.
- Sérülés specifikus, hátránycsökkentő nevelés.
- Sérüléshez igazodó, hatékonyságot növelő módszertankultúra alkalmazása (korszerű módszerek, módszerkombinációk és eszközök keresése).
- Különbözőséget elfogadó, elfogadtató szemlélet.
- Élménypedagógiára épülő nevelés, fejlesztés.

8.2.1.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésének feladatai az óvodai nevelés során

Beszédfigyelmetlen gyermek

A beszédfigyelmetlen/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkészt beszédfejlődés), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg.

Feladatok:

- A logopédus irányítása mellett a beszédszervek edzése és a beszédhangok tiszta ejtésére ösztönzés, mintaadás.
- Szókincsbővítés.
- A mozgás, a kommunikáció, ill. a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazásával a tanulási zavarok megelőzhetők (dyslexia prevenció, dyscalculia prevenció, grafomotoros fejlesztés).
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Együttműködés speciális szakemberrel és szülővel, team-munka.

A zene oldaláról megközelítve, a szabadon improvizált mozgások lehetővé teszik a gyermek belső, mélybenyúló figyelmének fejlesztését. Az emlékezet tartósságának erősítése a gondolkodási műveletek kialakítását könnyíti meg.

A ritmusgyakorlatok, a hangerő fokozatos erősítése a nyelvi formák gyakorlására ad lehetőséget.

Autista, autisztikus gyermek

Az autizmus-spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedés, a szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Feladatok:

- Kommunikáció elérése.
- Gondolkodási képesség fejlesztése.
- Társas viselkedési képesség fejlesztése.
- A gyermek egyéni szükségletének kielégítése.
- Speciális módszerek és eszközök keresése, alkalmazása.
- Önállóságra ösztönzés.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Együttműködés speciális szakemberrel és szülővel, team-munka.

Beszéd nélküli gyakorlatok révén, arcjátékkal, gesztussal érzések és gondolatok kifejezhetők.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. Olyan képességfejlesztést kell megvalósítani, mely kellő időt, alkalmat biztosít az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére, a minimális kontaktus, kooperációs készség, a kommunikáció fejlesztésére, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére, alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására. Kiemelt szerepe van az utánzásnak, a gesztussal kísért egyszerű utasításnak, zenének, ritmusnak és ismétlésnek

Feladatok:

- Együttnevelés során spontán tanulás felnőttektől, társaktól /mintaadás/.
- Együttműködést, a kommunikáció fejlődését elősegítő élmények, tapasztalatok biztosítása.
- Motiváltság elérése és fenntartása az élménypedagógia alkalmazásával.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Együttműködés speciális szakemberrel, szülővel, team-munka.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

Az érintett gyermekek különböző súlyosságú részképesség zavarokkal küzdenek, melyek halmozódhatnak. A gyermekek önszabályozási, aktivitási, magatartási problémákkal küzdenek, nehezen alkalmazkodnak a csoport életritmusához. Az eredményességhez szükségük van állandó szabályozásra és tevékenységhez kapcsolt keretrendszerre. Fontos figyelni a teljesítménykudarcokra és elkerülni az erre épülő másodlagos zavarok kialakulását.

Feladatok:

- Inkluzív nevelés.
- Egyéni fejlődési ütemhez és komplex szakértői véleményhez igazodó fejlesztés, mérés.
- Szakemberek team-munkája.
- Aktív nevelőtársi viszony a családdal.
- Motiváltság elérése és fenntartása, kudarc megelőzés élménypedagógia alkalmazásával.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.

8.2.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Jelentős kognitív, társas kapcsolati, magatartási, tanulási problémákkal küzdő gyermekeknek - akik nem sajátos nevelési igényűek- az inkluzív nevelés adja meg a lehetőséget, támogatást a fejlődéshez.

A gyermekközösség hagyományai, állandó értékrendje és szabályai, élményei segítik őket problémáik leküzdésében. A szakmai teammel, aktív szülői együttműködéssel kiegészült óvodai fejlesztéssel erősödnek képességeik, és elérik az iskola készülséget.

Nevelési elvek

- Együttnevelés és egyenlő hozzáférés elve.
- Egyéni sajátosságokra, képességfejlesztésre épülő nevelés.
- Támogató, ösztönző nevelési attitűd.
- Megsegítést támogató team-munka.
- Hatékonyságot növelő módszertani kultúra alkalmazása (korszerű módszerek, módszerkombinációk és eszközök keresése).
- Különbözőséget elfogadó, elfogadtató szemlélet.
- Élménypedagógiára épülő nevelés, fejlesztés.

Feladatok:

- Elfogadás, befogadás.
- Biztonságos-, és bizalmas légkör biztosítása.
- Támogatás, bátorítás, biztatás, dicséret, az elmarasztalás kerülése.
- Élmény -, és játékpedagógiai eszközökkel motiváltság, ismeretszerzés, gyakorlás biztosítása.
- Önállóságra nevelés.
- Folyamatos dokumentáció, mérés és feladat kijelölés.
- Fokozott differenciálás, egyéni bánásmód, egyéni szükséglet kielégítése.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Szakmai team-munka.

8.2.3. Kiemelten tehetséges gyermek

Az óvodás gyermek személyiségfejlesztése minden terület magába foglal. Az egyéni fejlődési ütem és feladat kijelölése, a differenciált nevelés, garantálja a fejlesztőmunkán belül az egyéni képességek megfigyelését. Az óvodai tehetséggondozás lényege a gyermeki irányultság, érdeklődés felismerése, támogatása, az egyenlő hozzáférés biztosítása. Mindezt saját természetes közegében a csoporton belül, a játék és tevékenykedtetés közben. Korszerű módszertani kultúrával elért élmény dús környezet, a többféle megoldást kínáló helyzetek, feladatok pallérozzák problémamegoldó képességüket, érzelmi – akarati - értelmi fejlődésüket. Tehetség területek:

- Intellektuális tehetség
- Szociális képességek
- Kreativitás

Nevelési elvek:

- Kiemelkedő képességeket meglátó, elkallódást megelőző nevelés.
- Együttnevelés és egyenlő hozzáférés elve.
- Egyéni sajátosságokra, képességfejlesztésre épülő nevelés.
- Támogató, ösztönző nevelési attitűd.
- Megsegítést támogató team-munka.
- Hatékonyságot növelő módszertankultúra alkalmazása (korszerű módszerek, módszerkombinációk és eszközök keresése).
- Különbözőséget elfogadó, elfogadtató szemlélet.
- Élménypedagógiára épülő nevelés, fejlesztés.
- Családokkal, speciális szakemberekkel közös nevelőtársi viszony építése.
- Egyéni szükséglet kielégítésére törekvés.

Feladatok:

- Tehetségirányok, érdeklődési irányok, speciális képességek felismerése.
- Szülői tájékoztatás, tanácsadás, szoros együttműködés.
- Szükséglet kielégítése.
- Személyiségfejlesztés fokozott differenciálással, célzott képességfejlesztés.
- Gazdag ismeretet nyújtó élménypedagógia, játékhoz kötött tanulás.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.

8.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek hátrányt csökkentő nevelése

Az érintett gyermekek családja szocializációs hátránnyal küszködik, amely a gyermekek nevelésére rányomja bélyegét. Ilyen esetekben felerősödik a szükségletek kielégítése és a fokozottan differenciált nevelés-fejlesztés. A szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermeknél gyakran tanulási zavar jelentkezik, amit sok esetben kulturális elmaradottság okoz. A tanulási nehézségek előjelei, a tanulási zavar tünetei az óvodáskorban már megfigyelhetők, melyek az egyéni fejlesztési irányvonalat meghatározzák. A gyerekek képességbeli szintre hozása, a hátránycsökkentés, következetes, célzott pedagógiai támogatással érhető el.

Nevelési elvek:

- Együttnevelés és egyenlő hozzáférés elve.
- Egyéni sajátosságokra, képességfejlesztésre épülő nevelés.
- Támogató, ösztönző nevelési attitűd.
- Megsegítést támogató team-munka.
- Hatékonyságot növelő módszertani kultúra alkalmazása (korszerű módszerek, módszerkombinációk és eszközök keresése).
- Különbözőséget elfogadó, elfogadtató szemlélet.
- Élménypedagógiára épülő nevelés, fejlesztés.
- Családokkal, speciális szakemberekkel közös nevelőtársi viszony építése.
- Egyéni szükséglet kielégítésére törekvés.

Feladatok:

- Együttnevelésben az utánpótlás lehetőségének támogatása.
- Elfogadás, befogadás.
- Élménypedagógiával meghatározó élménynyújtás, amely felerősíti az emberi kapcsolatokat.
- A gyermekekben meglévő erősségek felismerése.
- Szülői szoros együttműködés, tanácsadás, tájékoztatás.
- Támogatás, bátorítás, biztatás, dicséret.
- Fokozott differenciálás, egyéni bánásmód, egyéni szükséglet kielégítése.
- Szükség esetén jelzés, szakmai team-munka.

9. GYERMEKVÉDELMI TERV

Cél:

Segítségnyújtás a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

„A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló törvény néhány alapelve:

- a gyermek nevelésére elsősorban a család jogosult és köteles, amelyhez segítséget nyújt az állam és az önkormányzat,
- gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani segítséget,
- a gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani,
- rászoruló gyermekek gondozásához, neveléséhez és társadalmi beilleszkedéséhez komplex, célzott, differenciált ellátást kell biztosítani.

Az óvoda gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége magába foglalja:

- a családdal, a szülővel való kapcsolattartás rendszerét
- a gyermek jogainak tiszteletben tartását
- a család helyzetétől függően ingyenes étkezés biztosítását

- tájékoztatást a segítő szolgáltatások lehetőségeiről
- hátránycsökkentő nevelést.

9.1. Veszélyeztettség

Olyan - magatartás, mulasztási vagy körülmény következtében kialakult - állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza / Gyvtv.5.§/.

Veszélyeztető magatartásra utaló jelek:

Időnkénti testi fenytés, túlzott elvárások a gyermek felé, zilált családi körülmények, problémás kapcsolattartás, alkohol/drog fogyasztás a szülők részéről, indokolatlan óvodai hiányzás. Elhanyagolás, mely az egészséget, fejlődést, vagy akár az életet veszélyezteti

Súlyosabb veszélyeztető magatartás:

Életet veszélyeztető helyzetek, beleértve amikor az elkövető, vagy más családtag nem kér segítséget a sérülések ellátására, kezelésére, hosszú távú, vagy súlyos lélektani, fizikai károkozás.

9.2. Hátrányos helyzet

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében a hátrányos helyzet meghatározott körülményei közül legalább kettő fennáll és a nevelésbe vett gyermek, és az utógondozói ellátásban részesülő gyermek.

Minden tagóvodában az intézményvezető által megbízott pedagógus látja el a gyermekvédelmi feladatokat. Nevelési évenként elkészíti/értékeli a gyermekvédelmi tervet, mely tartalmazza az adott évre vonatkozó adatokat, figyelembe véve az aktuális törvényi szabályozásokat. A gyermekeket veszélyeztető, hátráltató tényezők feltárása és kezelés során szoros kapcsolatot tart a gyermekvédelmi-, szociális-, gyámhatósági-, társintézményekkel. Óvodán belül szorosan együttműködik óvodapedagógusokkal a jelzés, a megoldáskeresés érdekében.

A gyermekvédelmi helyzetek bizalmas kezelése a titoktartási kötelezettség körében fontos helyet foglal el, mely nem érinti a tényállás megfelelő tisztázása érdekében történő adatszolgáltatást, információcserét a hivatalos ügyintézés során.

9.3. Óvónői kötelezettségek:

- Közre kell működnie a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- Biztosítani kell a hátránycsökkentő nevelést.
- Észre kell venni, ha a gyermekek viselkedésében indokolatlanul változás áll be (családi problémák), jeleznie kell az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé.
- Ha óvodai eszközökkel a probléma nem orvosolható, jelzési kötelezettségével élnie kell a gyermekvédelmi felelős felé.

Óvodánk Esélyegyenlőségi Programja tartalmazza a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel kapcsolatos célokat és pedagógiai feladatokat.

10. TÖRVÉNYEK JOGI ALAPJA ÉS HATÁLYA

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény,
- a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény,
- az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet,
- az egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 22/2013. (III.22.) EMMI rendelet,
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet,
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló a 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet,
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011.(XII.29.) Korm. rendelet 6. melléklete,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján készült.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a pedagógiai program módosításait 2018. augusztus 31. napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os szavazataránnyal elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben, a nevelőtestület képviselői a legitimációs záradékban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Szabados Piroska
intézményvezető helyettes

Némethyné Bónyai Mónika
intézményvezető helyettes

Kása Istvánné
tagóvodavezető

Dormánné Nyakas Tünde
tagóvodavezető

Csiszár Imréné
Közalkalmazotti Tanács elnöke

A Pedagógiai Programot jóváhagyta a Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda vezetője:

Békefiné Bertók Andrea
intézményvezető

Véleményezési jogát gyakorolta: a Szülői Szervezet. és a Közalkalmazotti Tanács
(nyilatkozatok -. 2. sz. függelék)

Szülői Szervezet képviselője

Közalkalmazotti Tanács elnöke

Zalaegerszeg, 2018. augusztus 31.

.....
Békefiné Bertók Andrea
intézményvezető

FÜGGELÉK

1. sz. függelék

A GYERMEKI FEJLŐDÉS FOLYAMATOS NYOMON KÖVETÉSE

Tartalomjegyzék

Gyermeki mérések

1. sz. melléklet:	Az óvodás gyermek anamnézise
2. sz. melléklet:	Óvodai bemenetvizsgálat
3. sz. melléklet:	Egyéni Fejlesztési terv
4. sz. melléklet:	Nagycsoportosok fejlettségi mutatói
4.1 sz. melléklet	Nagycsoportosok fejlettségi mutatói-összesítő táblázat
5. sz. melléklet:	Szociális fejlettség
5.1 sz. melléklet:	Szociális fejlettség-összesítő táblázat
5.2 sz. melléklet:	Tájékoztató a szociális fejlettség kérdőív kitöltéséhez
6 sz. melléklet:	Kimeneti vizsgálat
7. sz. melléklet:	Egyéni fejlődési lap
8. sz. melléklet:	Az óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése
9. sz. melléklet:	A gyermek aktuális fejlettségének összegzése
10. sz. melléklet:	A fogadó-óra jelenléti íve
11. sz. melléklet	A kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlesztési terve

Az óvodás gyermekek anamnézise

A gyermek neve:

Születési helye, ideje:

Anya neve: Apa neve:.....

Lakcím:..... Telefonszám:.....

A megfelelőt húzza alá!

Terhesség: sima veszélyeztetett

Szülés: időre koraszülés sima-könnyű nehéz fogós

Röviden válaszoljon!

- Felsírt-e?

- Születési súlya:

- hossza:

Csecsemőkor:

- Meddig szopott?

- Jó evő volt-e?

- alvása: nyugodt nyugtalan

- Mikor kezdett el:

- járni?

- beszélni?

- Van-e beszédhibája?

- Jobbkezes, vagy balkezes?

- Történt-e átszoktatás?

A megfelelőt húzza alá!

Véleménye szerint gyermeke: nyugodt, élénk, zárkózott, közlékeny, lassú, gyors,
kiegyensúlyozott, kiegyensúlyozatlan, szófogadó,
engedékeny, engedetlen, érzékeny a dorgálásra, vagy
sem.

- Mikor és milyen módon szokták jutalmazni, dicsérni?

.....

- Mikor és milyen módon szokták büntetni?

.....

- Mivel lehet rá hatni leginkább?

.....

- Van-e valamilyen nevelési problémájuk?

.....

- Van-e idejük beszélgetni gyermekükkel? igen – nem – ritkán

- Mit közölné még velünk gyermekével kapcsolatban?

.....

.....

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy a kérdésekre adott válaszok a valóságnak megfelelnek.

Zalaegerszeg; 201.....

.....

Szülő

ÓVODAI BEMENETVIZSGÁLAT

Szociális fejlettség

Kapcsolatteremtés						Tevékenységbe beilleszkedik				Feladat megértése					Érzelmi élete														
Csak gyerekekkel	Csak felnőttekkel	Visszahúzódó	Elutasító	Elfogadó	Kezdeményező *	Óvónői testi kontaktust igénylő	Szemlélődő	Magányosan tevékenykedő	Bekapcsolódó	Csak felnőttekkel együttműködő	Gyorsan váltogat	Segítséggel végzi	Érti, de nem teljesíti	Nem érti	Elfogadja	Megérti	Megérti és önállóan teljesíti *	Zárkózott	Változó hangulatú	Erőszakos	Dacos	Nyugtalan	Kiegyensúlyozott	Szülői könnyen elváltak	Szülői nehezen válik el	Elváláskor sír	Szülőt érkezéskor túláradó örömmel fogadja	Szülőt nyugodtan fogadja	Szülőt tiltakozással fogadja

Megjegyzés:

Játék										Értelmi fejlettség						
Szemléli a társak játékát	Játéka kapkodó	Játéka nyugodt	Magányosan játszik	Társak közt, de egyedül játszik	Játékeszköz kiválasztásában önálló	Csak felnőtt segítségével nyúl játékhoz	Zavarja társai játékát	Korának megfelelően játszik	Színeket felismer	Formát felismer	Tárgyakat csoportosít szín, forma, méret szerint *	Felismeri a hasonlóságot és különbséget *	Felismeri az ok-okozati különbséget *	Kezd ráébredni a múltira és a jelenre *	Konkretizál és általánosít *	

Megjegyzés: A *-gal jelöltek a 4-5-6 évesekre vonatkoznak

Egészséges életmód

Étkezés							Öltözködés					Tisztálkodás						Pihenés											
Nem nyúl az evőeszközökhöz							Nem nyúl ruhájához, cipőjéhez					Csak felnőtt segítségével				Igényli a kézmosást							Sokat alszik						
Önállóan, ételkorának megfelelően étkezik							Segítséggel öltözik					Önállóan próbálkozik				Fogat mos, öblít							Nem alszik						
Nem ismeri a kulturált étkezés szokásait							Önállóan öltözik					Igényli a kézmosást				Ismeri a zsebkendő használatát							Igényli a felnőtt nyugtatását						
Felnőtt segítséget igényel							Nem ismeri a holmiját					Ügyel a holmijára				Az orrfújás technikáját ismeri							Nyugodtan pihen						
Mindent megkóstol, elfogyaszt							Válogat					Csak felnőtt segítségével				A WC-t korának megfelelő önállósággal használja							Nem hagyja társait pihenni						
Elutasítja az ételt																													

Megjegyzés:

Mozgás

Mozgásfejlettség								Finommotorika									
Bátran mozog								Nagy lyukú gyöngyöt fűz									
Bátortalan								Nem nyúl az ábrázolás eszközeihez									
Páros lábbal szökdel								Szívesen végez ábrázoló tevékenységet									
Egyensúlyozása kialakult *								Csak óvónői motiválásra ábrázol									
Lépcsőn váltott lábbal megy *								Rajza ételkorának megfelelő									
Állóképessége korának megfelelő								Formáit megnevezi									
Hamar elfárad								Részleteket feltüntet *									
Mozgása ételkorának megfelelően harmonikus																	
Nem harmonikus																	

Megjegyzés:

A *-gal jelöltek a 4-5-6 évesekre vonatkoznak

Nyelvi kifejezőképesség

Beszéd				Beszédértés	Szókincs	Hangerő	Beszédritmus				Szövegviszaadás*			Beszédtisztaság												
Korának megfelelően értelmesen kommunikál	Nem kommunikál	Kommunikál	Csak a metakommunikáció eszközeivel fejezi ki magát	Megkésett beszédfejlődésű	Szavak szintjén	Mondatok szintjén	Összefüggő szöveg szintjén *	Gazdag	Átlagos	Szegényes	Túl hangos	Normál hangerővel beszél	Halk	Gyors	Lassú	Folyamatos	Akadozó	Dadog	Hiányos	Pontos	Nem képes visszaadni	Korának megfelelő	Tiszta	Életkori pőszesség	Érteletlen	Logopédiai fejlesztésben részesül

Megjegyzés:

Magatartás																													
Gyengéd	Durva	Agresszív	Bátor	Félnék	Hangulata változó	Nyugtalan	Túl mozgékony	Nyugodt	Szorongó	Felszabadult	Szopja az ujját	Otthonról hozott tárgyat cipel	Bohóckodó	Csúnyán beszél	Szándékosan rongál	Érdeklődő	Érdektelen	Félrehúzódik, de figyel	Szokásainkhoz alkalmazkodik	Megpróbál alkalmazkodni	Öntörvényű	Fáradékony	Csak az állandóságot szereti	Rendetlen	Pedáns	Az óvónő „árnyéka”			

Megjegyzés:

A *-gal jelöltek a 4-5-6 évesekre vonatkoznak

Egyéni Fejlesztési terv

Gyermek neve:..... Szül.év:..... Fejlettségi mérés ideje:.....

Csoporton kívüli fejlesztést végzi: fejlesztő pedagógus, logopédus, gyógypedagógus, Nevelési Tanácsadó, egyéb...

<i>Ideje</i>	<i>Elmaradást mutató fejlesztendő terület</i>	<i>Fejlesztés módszere, eszköze</i>	<i>Elért eredmény</i>
--------------	---	-------------------------------------	-----------------------

<i>Ideje</i>	<i>Elmaradást mutató fejlesztendő terület</i>	<i>Fejlesztés módszere, eszköze</i>	<i>Elért eredmény</i>
	
	
	
	
	

NAGYCSOPORTOSOK FEJLETTSÉGI MUTATÓI

A gyermek neve:

A vizsgálat időpontja:

A vizsgálatot végző óvodapedagógus:

A vizsgálat időtartama:

	Össz.	elért
I <u>Bemutatkozás</u>		
Név:	2 p.....	
Lakcím:	3 p.....	
Születési adatok:	3 p.....	
Szülők neve:	4 p.....	
Foglalkozásuk:	2 p.....	
	Össz.: 14 p.....	
 II. <u>Konkretizálás</u>		
Évszakok:	4 p.....	
Madarak:	3 p.....	
A hét napjai:	7 p.....	
Napszakok:	3 p.....	
Fán termő gyümölcsök:.....	3 p.....	
Zöldségfélék:	3 p.....	
Ház körül élő állatok:	3 p.....	
Vízben élő állatok:	2 p.....	
Szárazföldi közl. eszközök, járművek:	3 p.....	
Csapadék:	3 p.....	
	Össz.: 34 p.....	
 III. <u>Általánosítás, fogalmak felsorolása után a gyűjtőfogalom meghatározása</u>		
Kutya, majom, katicabogár:	1 p.....	
Tulipán, ibolya, hóvirág:	1 p.....	
Asztal, szék, szekrény:	1 p.....	
Kar, láb, fej:	1 p.....	
Tavaszi, Nyári, Őszi, Téli:	1 p.....	
Kék, sárga, piros:	1 p.....	
Úszás, korcsolyázás, síelés, foci:	1 p.....	
Karácsony, húsvét, születésnap:	1 p.....	
Autó, hajó, villamos vonat:	1 p.....	
Autószerelés, varrás, főzés:	1 p.....	
	Össz.: 10 p.....	

IV. Képolvasás

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Felsorol	1p.....
Eseményt mond:	1p.....
Segítő kérdést nem igényelt:	1p.....
Beleszövi a fantáziáját:	2p.....

Össz.: 1-5 p.....

V. Verbális emlékezet

Fokozatosan növekvő szószám; az egyszerűtől a többszörösen összetett mondatig.

Szöveg visszaadása: - pontos
- lényegét mond
- hiányos
- hiányos, összefüggéstelen

- a.) A cica szereti a tejet. 1 p.....
b.) Reggel siettünk, ezért kocsival jöttünk óvodába. 2 p.....
c.) Ha holnap jó idő lesz, akkor elmegyünk kirándulni,
ha nem, akkor itt maradunk az óvodában..... 3 p.....

Össz.: 6 p.....

VI. Térbeli tájékozódás

- Állj az asztal mellé! 1 p.....
Bújj az asztal alá! 1 p.....
Menj az asztal mögé! 1 p.....
Állj a két asztal közé! 1 p.....

Össz.: 4 p.....

VII. Relációs szavak használata

Mondd meg, hogy hol van a piros autó!

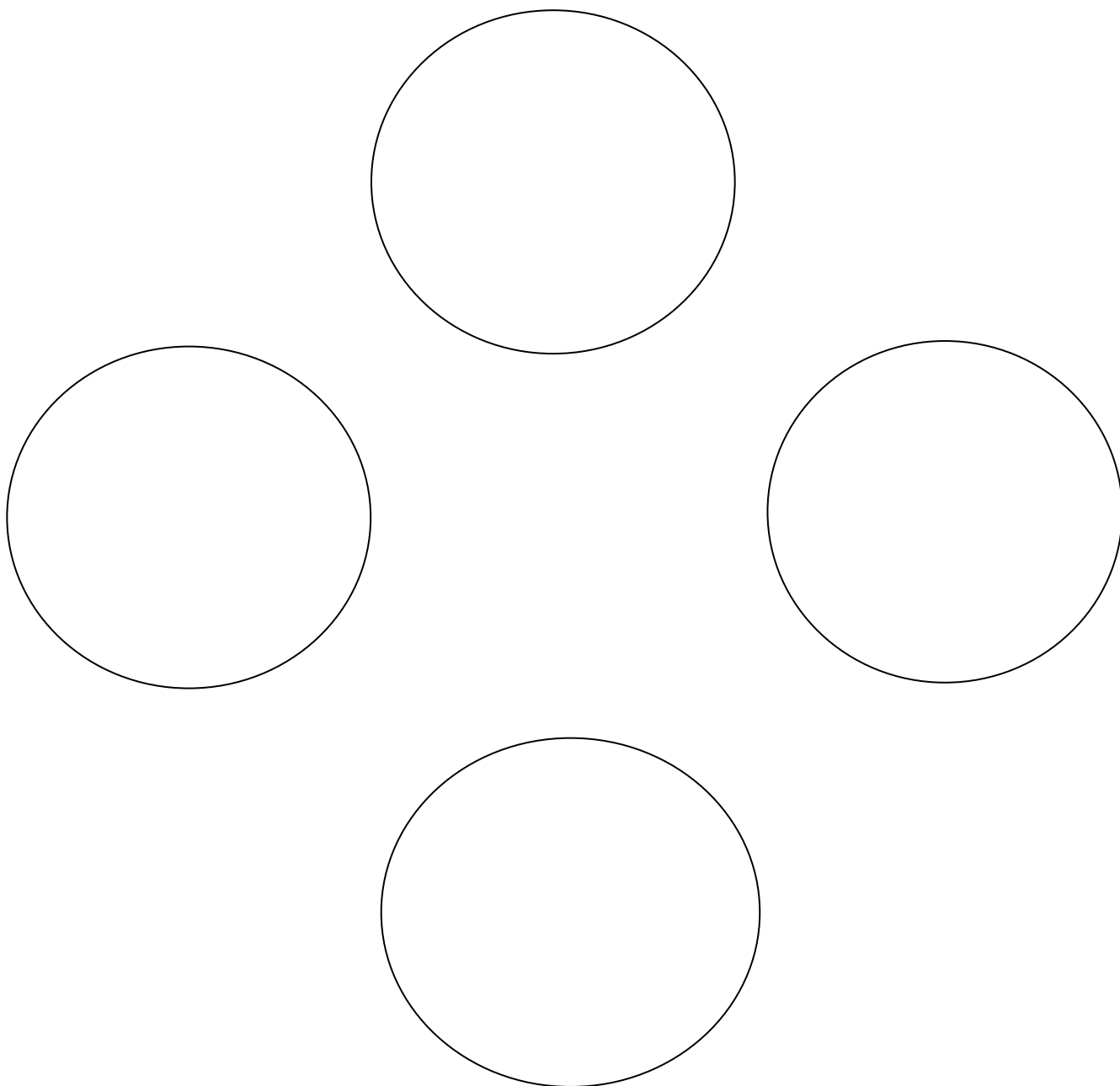
- asztal alatt 1 p.....
- asztal előtt 1 p.....
- asztalon 1 p.....
- két asztal között 1 p.....

Össz.: 4 p.....

VIII. Síkban való tájékozódás, számoláskészség, mat. alapfogalmak (több/kevesebb)

- a.) A felső tányérba rajzolj 5 db almát!2 p.....
- b.) Az alsó tányérba rajzolj ennél egyel kevesebb almát!2 p.....
- c.) A jobb oldali tányérba rajzolj 6 db gombócot!2 p.....
- d.) A bal oldali tányérba rajzolj ennél kettővel több gombócot!.....2 p.....
- e.) Az asztal közepére rajzol egy vázát bele 3 szál virágot! 2 p.....
- f.) A felső tányér fölé rajzol egy napot!2 p.....
- g.) Az alsó tányér alá rajzolj 2 db almát!.....2 p.....

Össz.: 14 p.....

IX. Ritmus visszatapsolása.....3 p.....

X. Soralakítás, ritmuskövetés

kör: kék; négyzet: piros; háromszög: zöld

- jó formasorrend.....1 p.....
jó színsorrend.....1 p.....
a formák felismerhetőek.....1 p.....
a formák nagysága megközelítőleg egyforma.....1 p.....
a formák egymástól megközelítőleg azonos távolságra vannak.....1 p.....

Össz.: 5 p.....

XI. Motoros koordináció

Megfigyelés:

- A jó megfigyelés.
- A pontos emlékezet.
- A jó motoros koordináció.
- A téri irányok pontos észlelése.
- A mozgás kivitelezése.
- Az idő, a ritmus betartása.
- A taktilis érzékelés szintje.

Utasítás: Figyeld meg jól! Csináld ugyanígy!

1. Mindkét kéz nyitott, a hüvelyk- és mutatóujj nyitva, az ujjbegyek puhán összeérnek, a többi ujj csukva.1 p.....

2. Mindkét kéz hüvelyk –és mutatóujja külön-külön karikát képezve egymásba fűződik, a többi három-három ujj nyitott.1 p.....

3. Mindkét kéz kis –és mutatóujja nyitott, a középső kettő csukott, ún. „ökörszarv”. A két kéz nyitott ujjainak ujjbegyei összeérnek úgy, hogy a jobb kéz tenyérrel felfelé fordított, a bal kéz kézfeje van felül. A bal kisujj találkozik a fordított jobb mutatóujjal.2 p.....

Össz.: 4 p.....

NAGYCSOPORTOSOK FEJLETTSÉGI MUTATÓI
ÖSSZESÍTŐ TÁBLÁZAT

	Feladatok	Elérhető pontszám	Elért pontszám	Teljesítmény %
I.	Bemutatkozás			
II.	Konkretizálás			
III.	Általánosítás			
IV.	Képolvasás			
V.	Verbális emlékezet			
VI.	Térbeli tájékozódás			
VII:	Relációs szavak használata			
VIII.	Síkban való tájékozódás; számoláskészség;matematikai alapfogalmak			
IX.	Ritmus visszatapsolása			
X.	Soralkotás, ritmuskövetés			
XI.	Motoros koordináció			
	Összesen:			

Zalaegerszeg; 20.... január

SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG

		Nem alakult ki	Részben kialakult	Kialakult
I. Önállóság				
1.	Saját személyével kapcsolatos tevékenységekben önálló			
2.	Megbízásokat teljesít			
3.	Váratlan élethelyzetben korának megfelelően feltalálja magát			
II. Szociális érzelem				
1.	A közösség igénye és az abba való beilleszkedés képessége kialakult:			
	- gyermekhez			
	- felnőtthez			
2.	Képes megfelelni az alkalmazkodás követelményeinek (alá-fölé rendeltség)			
3.	Ismeri a viselkedés alapvető szabályait (udvariasság, társas együttélés)			
4.	Tudja szándékosan irányítani magatartását (dühkitörés, kudarcűrés)			
5.	Korának megfelelően kiegyensúlyozott			
6.	Képes önmagát irányítani (mozgás és egyéb igényét leküzdí)			
III. Figyelem				
1.	Megjelent a tanulás alapját képező szándékos figyelem			
2.	Fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme			
3.	Rendelkezik megosztott figyelemmel			
4.	Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét			
IV. Tevékenységekhez való viszonya				
1.	Szabálytudat alakulása			
2.	Szerepek vállalásában kezdeményező (megbízatás, szerepjáték, feladathelyzet)			
3.	Közös tevékenységbe való bekapcsolódás			
4.	Együttműködésre képes:			
	-gyermek társával			
	-felnőttel			

SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG
ÓVODA
20...január

Gyermeklétszám: fő

		Nem alakult ki	Részben kialakult	Kialakult
I. Önállóság				
1.	Saját személyével kapcsolatos tevékenységekben önálló			
2.	Megbízásokat teljesít			
3.	Váratlan élethelyzetben korának megfelelően feltalálja magát			
II. Szociális érzelem				
1.	A közösség igénye és az abba való beilleszkedés képessége kialakult:			
	- gyermekhez			
	- felnőtthez			
2.	Képes megfelelni az alkalmazkodás követelményeinek (alá-fölé rendeltség)			
3.	Ismeri a viselkedés alapvető szabályait (udvariasság, társas együttélés)			
4.	Tudja szándékosan irányítani magatartását (dühkitörés, kudarcűrés)			
5.	Korának megfelelően kiegyensúlyozott			
6.	Képes önmagát irányítani (mozgás és egyéb igényét leküzdí)			
III. Figyelem				
1.	Megjelent a tanulás alapját képező szándékos figyelem			
2.	Fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme			
3.	Rendelkezik megosztott figyelemmel			
4.	Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét			
IV. Tevékenységekhez való viszonya				
1.	Szabálytudat alakulása			
2.	Szerepek vállalásában kezdeményező (megbízatus, szerepjáték, feladathelyzet)			
3.	Közös tevékenységbe való bekapcsolódás			
4.	Együttműködésre képes:			
	-gyermek társával			
	-felnőttel			

Zalaegerszeg; 201...január....

TÁJÉKOZTATÓ

A SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG KÉRDŐÍV ÉRTÉKELÉSÉHEZ

Iránymutató számunkra:

- a 19 kérdésből 4 kérdésre a nem kialakult választ kapjuk

Elfogadhatónak tekintjük:

- a 19 kérdésre adott válasz 30-50%-a részben kialakult

Jónak tekinthető:

- a 19 kérdésre adott válasz min. 55%-a kialakult

ZALAEGERSZEGI LANDORHEGYI ÓVODA

Kimeneti vizsgálat

3-4 évesek

4-5 évesek

5-6 évesek

6-7 évesek

A gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, a hozzáadott pedagógiai érték kimutatása:

- Anyanyelvi nevelés
- Az egészséges életmód kialakítása
- Érzelmi nevelés
- Játék
- Munka jellegű tevékenységek
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Verselés, mesélés
- Mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése

MOZGÁS			4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév	I.félév	II.félév
Mozgáskoordinációja elemi mozgásai összerendezetlenek								
Izomgyenge, labilis, nincs állóképessége								
Egyensúlyérzéke fejletlen								
Az átlagtól eltérő tartás, ízületi merevség, lábboltozati probléma jellemzi								
Mozgásos tevékenységben passzív, bátortalan								
Problémát nem észleltünk								

ÉRTELMI FEJLETTSÉG	3-4 éves				4-5 éves				5-6 éves				6-7 éves			
	I.félév		II.félév		I.félév		II.félév		I.félév		II.félév		I.félév		II.félév	
	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem
Korának megfelelő ismeretekkel és tapasztalattal rendelkezik																
A figyelem időtartama korának megfelelő																
Szándékos figyelme korának megfelelő																
Korának megfelelő memóriával rendelkezik																
Következtetések levonására korának megfelelően képes																

Megjegyzés. javaslat:

ZALAEGERSZEGI LANDORHEGYI ÓVODA

A GYERMEK AKTUÁLIS FEJLETTSÉGÉNEK ÖSSZEGZÉSE

Óvoda:	Csoport neve:
Gyermek neve:	
Születési helye, ideje:	
A gyermek lakó-/tartózkodási helye:	

A gyermek aktuális fejlettségi állapota	
1. Szakvélemények alapján	
<ul style="list-style-type: none"> A nevelési Tanácsadó és a Szakértői rehabilitációs Bizottság véleményének összegzése az iskolakezdésre vonatkozóan: 	
<ul style="list-style-type: none"> Az óvodai szakvélemény tartalma: 	
2. Képességfajták szerint	
<ul style="list-style-type: none"> A gyermek érzékszervi fejlettsége 	
Aktuális fejlettségi állapot:	A gyermek fejlődését elősegítő tevékenységek, intézkedések:
<ul style="list-style-type: none"> A gyermek értelmi fejlettsége 	
Aktuális fejlettségi állapot:	A gyermek fejlődését elősegítő tevékenységek, intézkedések:
<ul style="list-style-type: none"> A gyermek mozgásfejlettsége 	
Aktuális fejlettségi állapot:	A gyermek fejlődését elősegítő tevékenységek, intézkedések:
<ul style="list-style-type: none"> A gyermek verbális fejlettsége 	
Aktuális fejlettségi állapot:	A gyermek fejlődését elősegítő tevékenységek, intézkedések:
<ul style="list-style-type: none"> A gyermek szociális fejlettsége 	
Aktuális fejlettségi állapot:	A gyermek fejlődését elősegítő tevékenységek, intézkedések:
A gyermek egyéni képességeiből kiinduló fejlesztési lehetőségek, javaslatok:	

Zalaegerszeg; 20 .

Óvodapedagógus

Óvodapedagógus

Tagóvoda vezető

FOGADÓ-ÓRA

Időpont	Téma	Részvevők

Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda

A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERVE

A gyermek neve:	
Megállapítás/diagnózis	
A felülvizsgálat időpontja:	

Idő	Fejlesztendő terület	Tevékenység	Fejlesztés eszköze	Megjegyzés

Idő	Fejlesztendő terület	Tevékenység	Fejlesztés eszköze	Megjegyzés

Nyilatkozat

A Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Szülői Szervezetének képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a Pedagógiai Program módosításakor véleményezési jogunkat gyakoroltuk. A programban leírtakkal egyetértünk.

Zalaegerszeg, 2018. augusztus 31.

Dr. Sali Zsófia
Szülői Szervezet képviselője

Nyilatkozat

A Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Közalkalmazotti Tanácsa az intézmény Pedagógiai Programjának módosításakor a jogszabályi előírásoknak megfelelően véleményezési jogunkat gyakoroltuk a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával.

A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazódott meg.

Zalaegerszeg, 2018. augusztus 31.

Csiszár Imréné
Közalkalmazotti Tanács elnöke